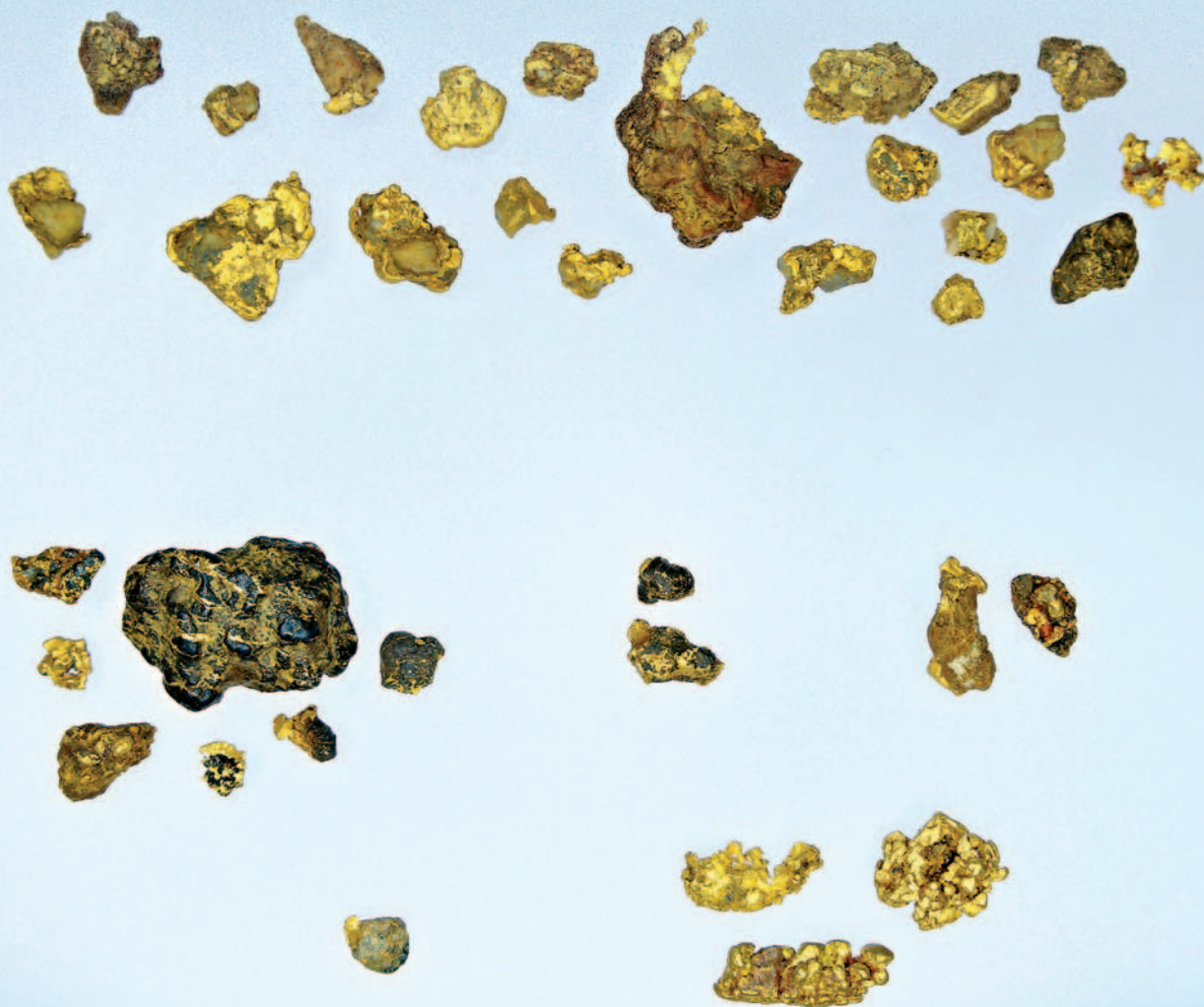

2 / 2014

Prospäkköäri

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n jäsenlehti

Kullankaivajain mestaruuskisat

31.7.2014

Tankavaaran Kultakylässä

Illalla 31.7. 2014 Lapin Kullankaivajain Liiton 65-vuotisjuhla
Ravintola Nugget, Tankavaara

Kisat käydään perinteisellä tavalla omilla vaskooleilla, Cup-kisassa järjestäjien vaskoolit, ei-online tyyppisesti. Ajat ovat noin aikoja. Järjestäjät pidättävät oikeuden aikataulun ja ohjelman muutoksiin.

OHJELMA 31.7. TORSTAI

Klo

- 11:00 KULLANKAIVAJAIN MESTARUUSKILPAILUT
Yleinen (20 €), lapset ja nuoret (0/5 €),
Veteraanit (15 €), 3 hengen joukkue (30 €)
Kulta-Cup IV/IV (20 €)
- 18:00 PALKINTOJEN JAKO
- 19:00 Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n 65-vuotisjuhla
Juhlapuhujana kansanedustaja Heikki Autto
Pelimanneja, särvintä ja partamiesten juomaa
- 21:00 KULTAILTA NUGGETISSA
Mukavaa musiikkia ja hyvää seuraa

Tervetuloa kisailemaan ja nauttimaan!

Kullankaivu ammattina, elämäntapana ja harrastuksena

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry

www.kullankaivajat.fi

Majoitusta voi kysyä www.tankavaara.fi

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n jäsenlehti

37. vuosikerta

Ilmestyy 4 kertaa vuodessa

Vastaava päätoimittaja:
Kai J Rantanen

Toimitus:
Lapin Kullankaivajain Liitto ry
PL 86
99871 Inari

Ilmoitushinnat:
1/1 s. 312 € (2. kansi)
1/1 s. 240 €
1/2 s. 162 €
1/3 s. 108 €
1/4 s. 84 €

Graafinen suunnittelu ja taitto:
Liisa Hertell, LH Viestintä

Paino:
Tammerprint Oy,
Tampere 2014

KANSIKUVA

Kansikuvan hieman erikoisemmat kultahiput ovat Miessin Pihlajamäki-Klondyken kaivospiiriltä. Hippujen alkuperästä voi jo paljain silmin saada kiinnostavaa tietoa. Hippujen luokittelusta lisää sivuilla 21-23. Kuva: Kari A. Kinnunen

Tässä numerossa:

- 4 Pääkirjoitukset
- 6 Miessin zirkonijahti
- 10 LKL:n valtausten voimassaololle jatkoaikaa
- 11 Talkoillaan Lemmenjoki kuntoon
- 12 Ulkonäkö antaa vihjeitä hippukullan alkuperästä
- 14 Kadonneen uoman metsästy
- 16 Kivipiirakivet
- 21 Riekon kivipiirien mineraalirakeiden analysointi
- 24 Toiminnanjohtajan kesä
- 26 Risto Mäläskän 59-grammainen kauden isoimmuus
- 30 LKL:n vuosikokous 2014 Inarissa
- 34 Kullankaivun lupakäytäntöihin tulossa muutoksia
- 36 Merkkipäivät ja muistokirjoitukset

LKL:N HALLITUS

Puheenjohtaja:
Jouko Korhonen
Haukiputaantie 752
90910 Kontio
jouko.korhonen@kultaviiste.inet.fi
p. 040 344 2200 (klo 17 jälkeen)

Varapuheenjohtaja:
Hannu Viranto
Eteläranta 42
96300 Rovaniemi
p. 0400 182 964

Sihteeri: Kai J Rantanen
Kittiläntie 1074, 99800 Ivalo
p. 040 7746 773
mullin.mallin@gmail.com

Vasant Mäkinen
Nellimintie 1210, 99800 Ivalo
puh: 0400 970 751
vasant@pp.inet.fi

Esko Orava
Mellantie 14, 97220 Sinettä

Maija Vehviläinen
Väinämöisentie 11, 96300 Rovaniemi
puh: 040 778 9456
mrvehvilainen@gmail.com

Aki Karvonen
Karukorvenkuru
99885 Lemmenjoki
akijohannes@gmail.com

LKL:N PANKKITILIT

Jäsenmaksutili: FI45 2177 3800 0049 77
Muut maksut: FI95 1201 3000 1031 83

JÄSENASIAIT

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry,
PL 86, 99871 Inari
puh. 0400 836 500
s-posti: info@kullankaivajat.fi
kotisivut: www.kullankaivajat.fi

Pohjoisessa taivas on korkeammalla

Pohjoisessa taivas on korkeammalla, sen oli hoksannut **Jari Tervon** vaimo jossakin naistenlehden haastattelussa. Niinhän se tosiaan onkin.

Joskus kun pitkän ja palkitsevan työpäivän jälkeen oikaisee kivistävän selkensä tunturirinteessä jäkälämatolle, kuuntelee sinirinnan kirskimista katajapuskan nokassa, hieroo kultapölyn pois silmistä ja avaa ne huikaisevaan sinisyyteen, voi todeta Tervon vaimon nähneen rovaniemeläislähiöiden ammatti- ja taparikollisten sielua syvemmälle.

Korkeammalle kuin Jari.

Politiikan munillepotkijat ja tammukankin maailmankaikkeudesta hävittäneet virkamiehet tuntuvat maan matosilta – hetken tuntuu jopa hyvältä. Näin on asioiden alussa ajateltu olevan.

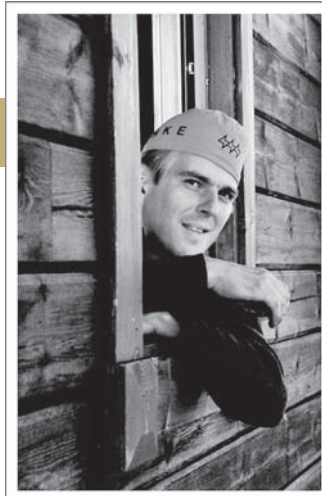
Mikä saisi taivaan pysymään siellä ylhäällä ja tammukan puroissa?

Jonkun väitöskirjan tai tutkimuksen mukaan vain n. 20 prosenttia lontoolaisista on vierailut London Towerissa, ja sama taitaa olla prosenttiluku pariisilaisilla Eiffel-tornin kanssa. Inarilaislähteisillä oman ikäluokan tutuilla prosenttiluku voi olla jopa pienempi kultamaiden suhteen.

Keväällä eläköitynyt Inarin yhtenäiskoulun inarinsaamelainen rehtori **Yrjö Musta** teki varsinaisen kulttuuriteon päättäessään 90-luvun alkupuolella paimentaa kaikki Inarin koulun 5-luokkalaiset vuosittain leirikouluun Lemmenjoelle – ja nimenomaan tutustumaan kullankaivuun.

Yrjön perusteluna oli se, että 6-luokkalaisten klassisen stadin-reissun ohella tulevilla inarilaisilla olisi omakohtainen näkemys kansainvälisestäkin tunnettuun ja ikuisesti ulkopuolisten puheenaiheena olevaan Lemmenjoen kullankaivuun. Yrjö on nähnyt korkeammalle.

Mitä me kullankaivajat itse voisimme tehdä sen eteen, että kesälomakseen kultaleiriinsä jurovaa kaivajaa ei paikallisesti rinnastettaisi kansainväliseen kasvottomaan kaivosjättiin?

Kansainvälisten yritysten perinteinen rakenna paikallisille kirkko – riistä luonnonvarat – kotiuta voitot – poistu paikalta-metodi ei tänä päivänä ole kovin suuressa huudossa.

Saman suuren sinisen näkee poromies, kuulee sinirinnan, jäkälämaton ehkä toisin silmin – ja pohdii mikä saisi taivaan pysymään korkealla. Käytännön kosketuspintaa kullankaivuun on valtaosalla Inarin merkkipiirin poromiehistä enemmän kuin keskivertokansalaisella.

Lapin Kansan kolumnissaan pitkän linjan lapijo- ja imurikullankaivaja **Vesa Luhta** kertoi, kuinka raskautettujen maksujen myötä varsinkin ammatimainen lapiokullankaivu on muuttunut taloudellisesti mahdottomaksi yhtälöksi.

Luonteenomaisesti kitu- ja joutomailla – imurikaivussa jopa veden alla – olevista kaivalueista maksetaan muiden viranomaismaksujen ohella Metsähallitukselle vuotuista korvausta, joka ylittää vastaavan maan muiden käyttömuotojen kokonaistuoton, ja vuosittain. Kullankaivaja maksaa korvauksen kaikista hehtaareistaan, vaikka varsinkin lapiokaivussa ahkerallakin kaivajalla aukaisun alla oleva ala mitataan aareissa.

Metsähallituksen lihavassa budjetissa tämä sinänsä mitätön raha valuu Tikkurilan pottiin, sitä ei ole korvamerkitty vaikkapa Lapin Luontopalveluiden resursseihin palaavaksi.

Olisiko uusjaon aika? Jos kaivajien maksamat aluekorvaukset tuloutettaisiin paikallisyhteisöille, jotka katsovat samaan siniseen, nähtäisiinkö paikallistasolla meidän ammatti- ja taparikollisten sielua syvemmälle?

PR still begins at home.

MULLIS'

Kesän alkaessa

Niin se taas alkaa, se kesä. Täällä syvässä etelässä on jo ensimmäiset helteet nautittu ja vastaavasti Lapin kultamaita huuhtelee kevättulvat. Ensimmäiset kaivajat ainakin Lemmenjoella ovat jo olleet jonkin aikaa työn touhussa.

Lakirintamalla olemme saamassa odotetusti pienen muutoksen kaivoslakiin. Heinäkuun alun jälkeen myönnettäviin jatkolupiin mahdollisesti tehtävät valitukset eivät enää keskeytä toimintaa. Kullankaivaja saa jatkaa entiseen malliin, joskin väliaikaisesti pitänee pankkiin vakuussaldoa kasvattaa. Toiminta on tuttua ympäristöluvallisille kaivajille jo jonkun vuoden takaa. Hyvä näin. Harmi tosin ettemme saaneet lakia takautuvasti voimaan, joten ne jotka ovat jo käräjäkierroksella jatkolupiansa kanssa, joutuvat lupapäätöksiä sieltä odottamaan.

Toinen hassunhauska lakirintaman episodi kohtasi meitä kaivospiirin haltijoita. Lakiin kirjatusti kaivosviranomaisen kyseli meiltä taustatietoja kaivoslain § 52 mukaisista määräyksistä. Niin kuin esimerkiksi toimenpiteistä, joilla varmistetaan, ettei harjoiteta ilmeistä kaivosmineraalien tuhlausta. Tähän tietenkin vastasin, että eduskuntamme se tuhlailee mineraaleja, kun määrää lopettamaan taloudellisesti kannattavan kaivun.

Ja miltäs kuulostaa kysymys, miten varmistetaan, ettei kaivoksen mahdollista tulevaa käyttöä ja louhimistytöä vaaranneta tai vaikeuteta? Tämän kruunaamiseksi virkamieskunta tulee kesällä mittomaan Miessijoen 'lopullisen' tarikan sijainnin ja näin varmistamaan, että löy-

detyr kultaesiintymän päälle pakataan mahdollisimman kaunis maakerros ja istutetaan sopivaa kasvillisuutta. Jos tämä maisemointivaatimus ei ole laissa kuvattua mahdollisen tulevan louhimistyön vaikeuttamista, niin mikä sitten on?

Kesä se nyt kuitenkin alkaa ja kultaa yritetään kaivaa siellä ja täällä. Kesän kultakisojen osalta muutoksen tuulet puhaltelee eteenpäin. LKL:n järjestämä 'Kullankaivajain mestaruuskilpailu' siirtyy nyt Tankavaaran kisamontulle. SM-viikonlopun eteen torstaille. Järjestettävien kilpailusarjojen osalta on tarkoitus luovia siten, että suuremmilta päällekkäisyyksiltä vältetään. Kilpailujen päätteeksi torstai-iltana (30.7.) vietämme pienen jäsenistölle suunnatun hetken LKL:n 65-vuotisen taipaleen muistoksi. Voimme muistella esimerkiksi taas ajankohtaista Petronellaa, joka keitteli kahvia liiton perustamiskokouksessa 18.9.1949.

Seuraavan tekstin yritän kirjailla keskikiesällä kultamailta, jos tietoliikenneyhteydet suostuvat.

Siihen asti... keltaisia salmiakkeja Teille kaikille,

JOKKE

*Pekka Itkonen ja Pirjo Lainesalo tutkivat jalokiviään Espoon GTK:n jalokivilaboratoriossa.
Kuva: Kari A. Kinnunen.*

Miessin zirkonijahti

KARI A. KINNUNEN

Lemmenjoen alueen Miessin Pihlajamäki-Klondyken kaivajat, **Pekka Itkonen ja Pirjo Lainesalo**, saapuivat alkuvuodesta tuttuun tapaansa GTK:lle näyttämään edelliseskän löytöjään. Toiveissa oli uusia safiireja, sillä niitähän heidän kaivospiiriltään pari vuotta sitten tunnistettiin.

Kaksi sinistä korundia olikin riittävän läpinäkyviä, jotta ne voitiin luokitella safiireiksi. Isompi safiireista on läpimitoiltaan 10,5 x 7,5 x 2,1 mm ja painoltaan 0,326 g eli 1,63 karaattia. Läpinäkyvyys on 1,2 - 1,5 mm eli riittävä hiontaan. Perusteena jalomateriaaliksi luokittelulle on se, että kivistä voitaisiin halutta-

essa hioa viistekivi. Safiiri on ohut lohkokappale ja suurimmaksi osaksi läpinäkyvä. Halkeamia ja mineraalisulkeumia on paljon mutta väri kauniin safiirinsininen.

Pienempi safiiri on läpimitoiltaan 7,6 x 4,5 x 2,2 mm ja painoltaan 0,159 g eli 0,8 karaattia. Sen läpinäkyvyys on 1,2 mm. Tämä pienempi safiiri on samankaltainen ohut levymäinen murtokappale kuin isompi. Murtopinnalla erottuvat jakautumatasojen (parting) viivat. Ne ovat korundien tyyppituntemerkki ja tuttuja useimmille kullankaivajille.

Lapin kullanhuuhtonta-alueet ovat hippujen lisäksi tunnetusti erinomaisia paikkoja kerätä korukiviä ja jopa jalokiviä. Monet kaivajat

ja heidän vaimonsa ja lapsensa noukkivat huuhdontaranneista hippujen täydennykseksi hiontakelpoisia granaatteja, jalokorundeja, hemaatteja, epidootteja ja monia muita korumateriaaleja. Välillä löytyy myös todellisia harvinaisuuksia varsinkin Miessiltä, jossa käsitellään suurimpia maamassoja. Miessin huippulöytöjä ovat Suomen ensimmäiset rubiinit ja safiirit.

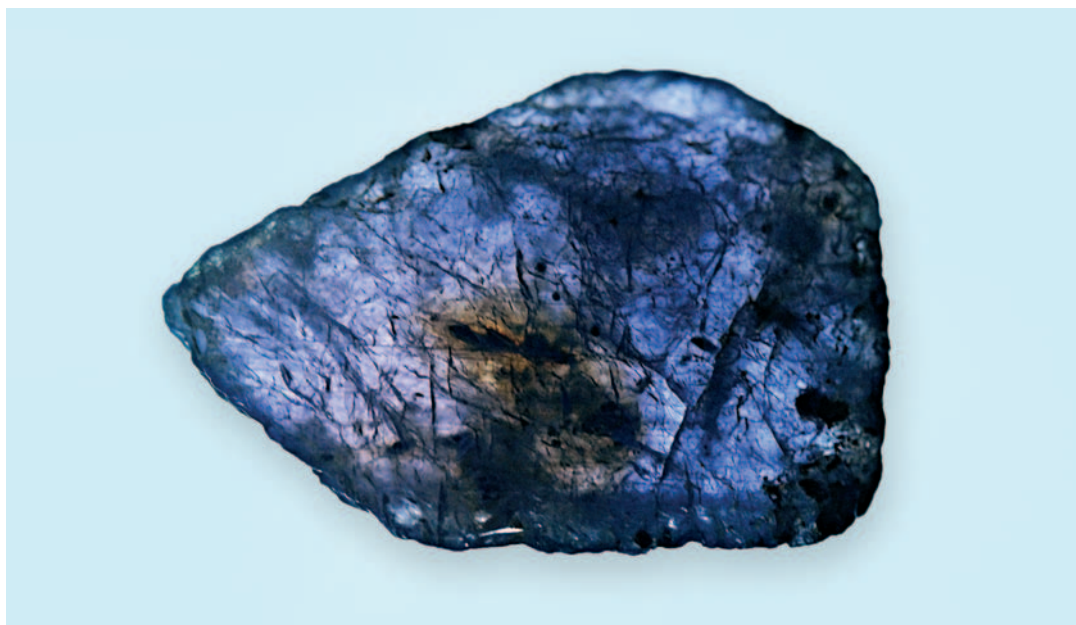
Yllätystä saatiinkin kun safiirien lisäksi Itkosten kivipusseista ilmestyi myös varsin kookas, granaattia muistuttava, läpinäkyvä zirkoni. Sen löytäjä oli Pekka Itkonen. Löytöpaikka oli noin 50 metriä Pihlajamäen talosta Miessin vartta pohjoiseen. Löytöaika oli syyskuun alkupuoli 2013.

Tämän Miessin jalozirkonin läpimitat ovat 7,7 x 7,3 x 6,7 mm ja paino 0,631 g, 3,15 karaattia. Se koostuu yhdestä kiteestä ja on laadultaan jalokiviluokkaa. Se on punaruskea heijastuvassa valossa ja läpikulkevassa ruskeanvihertävä. Tällainen punaruskea zirkoni on jalokivimeltään hyasintti.

Zirkonin kemiallinen koostumus määritettiin GTK:n Jeol-elektronimikroskooppiin yhdistetyllä Oxfordin EDS-laitteistolla. Erikoistutkija **Sari Lukkari** ajoi siitä ystävällisesti kuusi analyysiä. Niiden perusteella kiteen keskimääräinen koostumus on ZrO_2 67 ja SiO_2 33 painoprosenttia kun analyysit summattiin sataan. Uraania, toriumia ja hafniumia ei kyetty havaitsemaan, sillä niiden pitoisuudet jäivät tässä zirkonissa alle laitteen määritysrajan.

Miessin zirkonilla on lyhytaaltoisella UV-lampulla voimakas kellertävä fluoresenssi. Tavallisen valon optisessa spektrissä havaitsee punaiselle zirkonille ominaisia absorptioviivoja punaisella alueella. Ristiin polarisoidussa valossa zirkoni on myös voimakkaan värillinen (anisotrooppinen), sillä zirkoni on kidejärjestelmältään tetragoninen.

Kiteen pyramidipinnat ovat suuret mutta prismapinnat suhteellisen pienet. Zirkonikiteiden muotoluokitteluissa tällainen tyyppi ilmenee alle 600 celsiusasteen syntylämpötilaa. Zirkonille tuo lämpötila on varsin alhainen, ja se

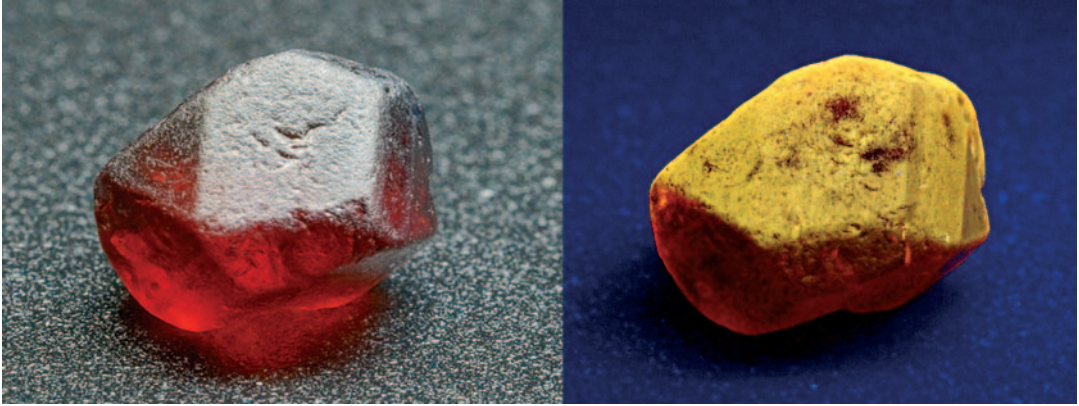
Miessin Klondyken safiiri on 10,5 mm pitkä ja painaa 0,3 g. Läpinäkyvyys on jalokiviluokkaa. Kiven monet halkeamat ja sulkeumat olisivat kuitenkin ongelmallisia bionnan kannalta. Safiiri on kuvattu läpikulkevassa valossa. Kuva: Kari A. Kinnunen.

voi kertoa pegmatiittisestä alkuperästä.

Tämän zirkonin innostamana Pirjo Lainesalo ja Pekka Itkonen kävivät lävitse vanhat kivivarastonsa vuosien takaa. Niistä tunnistettiin kaksi jalokiviluokan zirkonia. Nämä zirkonit ovat kauniin keltaisen ruskeita. Toinen on hyvin pyöristynyt, 6,1 x 5,6 x 3 mm ja painoltaan 0,22 g. Toinen on särmikkäämpi ja siinä erottuu muutama kidepintakin. Se on 6,0 x 5

x 4 mm ja painoltaan 0,24 g. Kummatkin ovat siis lähes karaatin raakajalokiviä. Lisäksi löytyi kaksi muuta läpikuultavaa punaisen ruskeaa zirkonia.

Kirjallisuudesta löytää yksittäisiä mainintoja Lapin kullanhuuhdonta-alueiden zirko-neista. **Janne Kannisto** kirjoitti Lapin Kalkan-kaivaja 1/2006 lehdessä löytäneensä sattumalta Lemmenjoen granaattierästä ruskean jaloki-

Miessin Klondyken jalozirkoni tavallisessa valossa (vasen) ja fluoresoivana kun siihen kohdistuu lyhytaaltoisen ultraviolettilampun säteily (oikea). Zirkonin pituus on 7,7 mm ja paino 0,6 g. Tällainen jalozirkoni muistuttaa erehdyttävästi granaattia, mutta on useimmiten UV-lampulla fluoresoiva, toisin kuin granaatti. Kuva: Kari A. Kinnunen.

Miessin kellertävät jalozirkonit. Löytäjät olivat Pirjo Lainesalo ja Pekka Itkonen. Löytöpaikka Miessin Pihlajamäki-Klondyke. Vasemmanpuoleinen 6,0 mm, 0,24 g. Oikeanpuoleinen 6,1 mm, 0,22 g. Kuva: Kari A. Kinnunen.

viluokan zirkonin. **Jouko Korhonen** oli hionut siitä hieman yli 4 mm viistekiven. Janne kirjoitti jutussaan myös, että kullankaivaja Pekka Turkalla on ollut sormuksessaan hiomattomana sellaisenaan istutettu kookas zirkoni. Kivi tosin on myöhemmin rikkoutunut iskusta. Näiden lisäksi GTK:n Espoon Geonäyttelyssä on Tauno Parosen lahjoittamassa jalokivikokoelmassa 6,3 mm läpimittainen, läpinäkyvä punaruskea zirkoni. Nimilapun perusteella se on Lemmenjoelta.

Zirkonit mielessään Pirjo Lainesalo ja Pekka Itkonen kävivät maaliskuun lopulla Ivalossa **Martti Rapelin** luona. He näyttivät Martille tuoretta Mineralia-lehteä, jossa oli julkaistu ensitiedot heidän löydöistään. Martti Rapeli kaivoi silloin esille hippukoron, johon oli istutettu Thaimaassa viistehiottu Miessin zirkoni. Sen halkaisija oli 4 mm. Kaikki löytäjät odottavatkin, poikivatko nämä jutut vielä lisää jalokiviluokan zirkoneita!

Yhteensä jalokivilaatuksia zirkoneita on kullanhuuhdonta-alueilta tiedossa nämä uudet mukaan lukien vasta seitsemän kappaletta. Ne ovat punaruskeita ja kellertäviä. Punaruskeat muistuttavat suuresti granaatteja. Ominaispailtaankin ne ovat granaattien luokkaa, hieman niitä raskaampia. Siksi ne jäävät huuhtonnessa hyvin rihloihin. Parhaiten niitä löytää ja tunnistaa rännin sorasta lyhytaaltoisella UV-lampulla. Sen säteilyssä zirkonit useimmiten hehkuvat voimakkaan keltaisina. Granaatit eivät hehku vaan pysyvät tummina, samalaisina kuin päivänvalossa. Olisikin suositeltavaa tarkistaa kullanhuuhdonta-alueiden granaattieriä varmuuden vuoksi jossain vaiheessa pimeässä myös UV-lampulla.

Luonnonzirkonit ovat yleensä heikosti radioaktiivisia. Isokokoista tavanomaista zirkonia ei suositella koruihin päivittäiseen käyttöön. Kokoelmissa niistä ei ole vaaraa ihmisille. Jalokiviluokan punaruskeat zirkonit sisältävät onneksi tavanomaisia zirkoneita vähemmän uraania ja toriumia. Tyypiltään ne ovat korkeazirkoneja. Niiden hyvin vähäinen säteily ei ole pystynyt muuttamaan näitä jalozirkoneja sel-

GTK:n Espoon Geonäyttelyssä on Tauno Parosen lahjoittama jalokivikokoelma. Siihen kuuluu 6,3 mm läpimittainen, läpinäkyvä punaruskea zirkoni. Nimilapun perusteella se on Lemmenjoelta. Kyseessä lienee yksi ensimmäisistä viistehiotuista Lapin jalozirkoneista. Kuva: Kari A. Kinnunen.

laiseksi sameaksi lasimaiseksi massaksi, jollaisia tavanomaiset matalazirkonit ovat.

Miessin zirkonin säteilyä mitattiin varmuuden vuoksi GTK:n herkimällä monikanava-analysaattorilla. Laitetta käytetään esimerkiksi Tsernobylin ydinonnettomuuden jäämien havaitsemiseen yhä vielä Suomen järvisedimenttien kerroksista. Mittaukset teki ystävällisesti Satu Vuoriainen geofysiikan laboratorista. Tämän zirkonin aiheuttama säteily ei eronnut elementtikerrostalon huoneissa havaittavasta taustasäteilystä. Tämä kide ei siis ollut korukäyttöön liian säteilevää.

LKL:n jäsenvaltauksien "Nurkanvaltaus" ja "Sopu Kulta" voimassaololle jatkoaikaa

Kaivosviranomainen Tukes on myöntänyt Lapin Kullankaivajain Liiton 31.12.2013 saakka voimassa olleille valtauksille "Nurkanvaltaus" KaivNro 7735/1 ja Sopu Kulta KaivNro 7736/1 voimassaolon jatkoaikaa. Lupapäätöksistä ei ole valitettu, ja ne ovat tulleet lainvoimaisiksi.

Jatkoajat on myönnetty kaivoslain (621/2011) nojalla kullanhuuhtontalupina.

Aiempi "Nurkanvaltaus" Lemmenjoen Kotaojalla on myönnetty 4,6 hehtaarin suu-

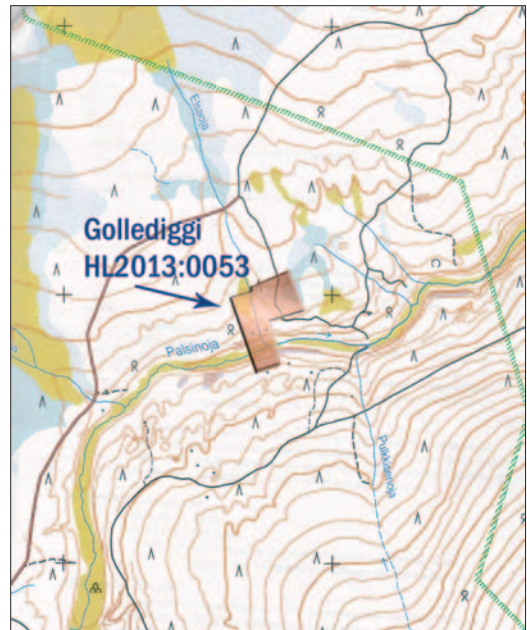
ruisena kullanhuuhtontalupa-alueena, nimellä "Nurkanvaltaus II" lupatunnuksella HL 2013:0052. Alue on siis hiukan pienentynyt, lähinnä laidoilta.

Elsaojalla, Palsinojan alueella rauennut "Sopu Kulta" on aiempien valtausrajojen mukaisesti edelleen 5,0 hehtaarin suuruinen "Gollediggi" lupatunnuksella HL2013:0053.

Myönnettyt kullanhuuhtontaluvat ovat voimassa kolme vuotta lupapäätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Nurkanvaltaus II, lupatunnus HL2013:0052.

Gollediggi, lupatunnus HL2013:0053.

TALKOILLAAN

Lemmenjoki kuntoon

Ei nyt ehkä ihan koko Lemmenjokea, mutta liiton väliavarastointialueella on tapahtumassa kaikille kolhoosihommille tuttu ilmiö. Nurkat alkavat repsahdamaan, ja jostakin ilmaantuu resuja tynnyreitä ja muuta tavaraa, joka ei kuulu kenellekään.

Reet ovat sikin sokin sekaisin, kuin rahastonhoitajan tukkalaite.

Pistetään paikat kuntoon, ja tulevana huoltokautena on taas helpompi hoitaa ajot siistiltä lanssilta. Jospa sinne paskahuussiinkin sitten taas pääsisi, kun se vessan eteen linnoitettu peräkärrytraileri on rälläköity 10 senttimetrin putkenpätkiksi.

Jätehuoltokuntayhtymä Lapeco on luvannut toimittaa Juhannuksen jälkeen paikalle siirtolavan ja tynnyrin linttauskoneen resutyynyreitä ja muuta rautaromua varten.

Liitto piffaa talkoolaisille venekyydin Kultahaminasta Lemmiin ja takaisin.

Torstai 26.6.2014 on ihan yhtä hyvä päivä näille talkoille, kuin mikä muu tahansa. Vene lähtee Kultahaminasta kello 10.00 ja palaa takaisin ennen pimeää.

Eritoten lanssia käyttäviä konemiehiä kehoitetaan tekemään alkukesästä pitkiä päiviä, että talkoopäivä olisi varaa uhrata taksvärkkiin.

Myös liiton kulttuurikeskuksiksi aateloituiden lentokämpät Martiniiskonpalolla ja Jäkäläpäässä kaipaavat miehen kättä. Tuimat tunturin tuulet ovat repineet katteet huonoon kuntoon.

Liitto on hommannut uudet katetarpeet kummallekin lentokämpälle, ja **Turkka-Pekka** Jäkäläpäähän uudet ikkunat pokineen Jaskan valinnasta. Siitä ei ole vielä tietoa onko ikkunat sopivat.

Martiniiskonpalon kattotalkoot pidetään lauantaina 5.7.2014 ja Jäkäläpään sunnuntaina 6.7.2014. Saa tulla molempiin, mutta ei ole pakko.

Ulkonäkö antaa vihjeitä

Hippuja kannattaa opetella lukemaan

KARI A. KINNUNEN

Erikoisemmat epäpuhtaat kultahiput kertovat erityistä tarinaansa kullan emäkallioista, sillä ne ovat kappaleita niistä. Geologeille tällaiset hiput ovat tietysti keskeisiä tietolähteitä. Ajanmukaisilla laboratoriolaitteilla niistä pystyy selvittämään tarkkaan mineraalit ja kemiallisen koostumuksen. Isotooppitutkimuksilla saadaan jopa tietoa malmityypeistä ja arvioita iästä. Mutta kullankaivaja itsekin pystyy tekemään oudoimmista hipuista monia tulkintoja ja aika yksinkertaisin keinoin. Usein tarkka katse riittää tai jos hiput ovat hyvin pieniä, niin suurennuslasin kautta tihrustaminen. Stereomikroskooppi olisi tähän tietysti paras apuväline. Tavanomainen tietämys kivistä riittää yleisimpien hippputyypien tunnistamiseen.

Esimerkkikuvaan sijoitin **Pekka Itkosen** vuosikymmenten varrella keräämiä hiukkasan erikoisempia hippuja Miessin Pihjalamäen Klondyken kaivospiiriltä. Hiput luokittelin silmämäärin ja stereomikroskoopilla tarkastellen päätyyppeihin. Useimmat hiput olivat varsin tyypillisiä Lemmenjoen alueen epäpuhtaita niin sanottuja sekahippuja. Mutta joukossa oli muutama harvinaisuuskin, kuten yleensä aina, kun hieman laajempia hippukokoelmia pääsee tarkastelemaan.

Tällä tavalla erikoisimpia hippuja ryhmitämällä saa jonkinlaisen mielikuvan kullan alkuperätyypeistä. Suurin osa hipuistahan on pieniä, pyöristyneitä ja litistyneitä pelkän kultatmetallin hitusia. Emäkivistä kertovat piirteet ovat pienimmistä vain elektronimikroskoopil-

la löydettävissä, eivät silmämäärin. Sekahippujen tarkempi selvitys vaatii tietysti laboratoriotutkimuksia, kemiallisia analyysejä ja mineraalimäärittelyksiä sekä tulosten syvällisempiä tulkintoja. Mutta samalla tavalla silmämäärin ryhmittelemällä monet ammattitutkijatkin lähes-tyvät kullan mysteerejä ennen raskaaseen analytiikkaan siirtymistä.

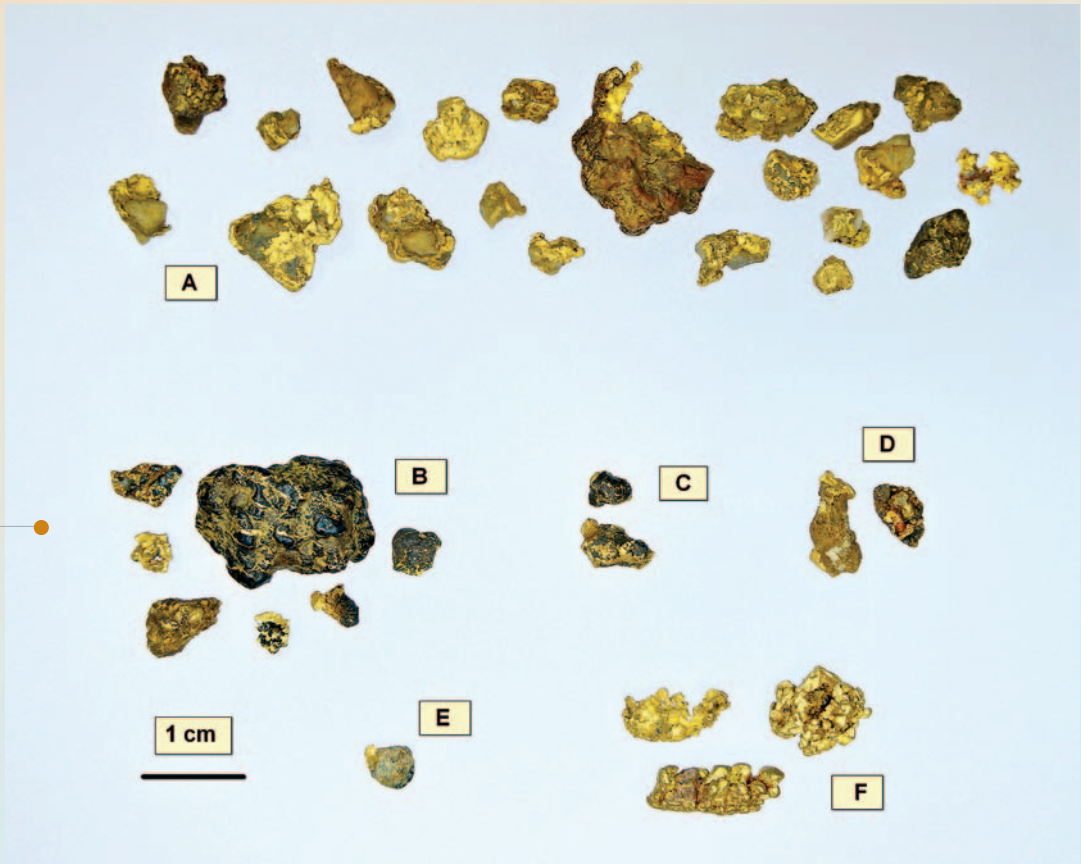
Miessin Pihlajamäki-Klondyken hieman oudompien hippujen ryhmittelyä kullan alkuperää ilmentäviin luokkiin. Kuva: Kari A. Kinnunen.

A Kullan ja kvartsin muodostamat sekahiput. Tämä on yleisin Lapin sekahipputyyppejä. Ne kertovat kvartsi-juonien yleisyydestä kullan emäkilajina. Kulta on niissä karkearakeista. Kvartsi on harmaata tai rautapitoisten liuosten ruskeaksi värjäämää.

B Kullan ja rautaoksidien yhdistelmät. Tämä on toiseksi yleisin sekahipputyyppejä Lapissa. Näissä hipuissa muut mineraalit, paitsi kulta, ovat muuttuneet rautaoksideiksi hydrotermisesti tai rapautumisessa. Lisäksi tässä tyypissä voi olla hematitiiniä ja kullan yhdistelmäkieviä. Kulta on näissä hienorakeisempaa kuin kvartsin kanssa esiintyessään.

C Limoniitilla silautuneet hiput. Rautasaostumaa esiintyy jo pyöristyneiden hippujen pinnoilla. Saostumat kertovat hipun vaiheista maaperässä ja vähäisestä kulumisesta viimeisessä kuljetusvaiheessa. Pinnan tummanruskeat saostumat kuluvat nopeasti pois, paitsi koloista.

hippukullan alkuperästä

D Kovettunutta maa-ainesta on näissä hipuissa tiukasti kiinni. Aines esiintyy tavallisesti hyvin pyörityneen hipun joillakin pinnoilla ja koloissa. Tällainen jäännös voi kertoa hipun vaiheista varhaisemmissa maaperän kerrostumissa, jotka ovat jo kuluneet kokonaan pois. Tavallisimmin ne kuitenkin kertovat hyvin kovettuneesta paikallisesta moreenista, jossa on ollut rautasaostumaa hippupitoisessa osassa.

E Harvinaiset kullan kivilajihiput. Tässä yksittäisessä hipussa näyttäisi olevan kultaa vihreäkivessä. Se saattaa kertoa tämän hipun emäkallion sijainneen granuliittialueen ulkopuolella, lounaassa päin. Varmuus saataisiin vasta laboratoriotutkimuksilla esimerkiksi elektronimikroskoopin kemiallisella analytiikalla. Kivilajihiput ovat geologeille tärkeitä viitteitä kullan lähtöalueista. Yksittäiset hiput eivät kuitenkaan kerro mistä irtokullan valtaosa on peräisin. Sitä varten pitää kiinnittää huomiota nimenomaan kaikkein yleisimpiin hipputyyppeihin.

F Kiteiset hiput. Dendriittinen eli puumainen kidekasvettuma (alin hippu), kidemuotoinen (ylhäällä oikealla) ja negatiivisten kiteiden kooste, kuin valos kullan vierestä pois rapautuneista kiteistä (ylhäällä vasemmalla). Kiteiset hiput kertovat kullan synnystä avoimiin kuumiin vesitäytteisiin tiloihin, syvällä kallioperän halkeamissa. Kalliossa niitä ovat ympäröineet ja suojanneet muut mineraalit kuten vaikkapa kvartsi tai karbonaatti. Kun ympäröivät hipun muut mineraalit rapautuvat maaperässä pois, voi jäljelle jäädä kauniin kidemuotoista kultaa.

Kuvernöörin virasto heräämässä kevääseen Pihlajamäessä Miessijoella. Kuva: Kai J. Rantanen

Kadonneen uoman metsästys

eli kaivospiirien kansallistamisen jälkeiseen elämään valmistautumista kesän 2014 aikana

Kerrataanpa vähän. Kaivoslakiuudistuksessa päätettiin, että huuhtontakul-
taa varten muodostetut kai-
vospiirit lakkaavat olemasta
1.7.2020. Kaivosviranomaisen antaa 1.7.2014
mennessä kaivospiireille toimintaa ohjaavia li-
sämääräyksiä ja määrää asetettavaksi vakuuden.
Kaivospiirien alasajo tapahtuu kaivoslain no-
jalla ja kaivoslain määräämällä tavalla – ei ympä-
ristölakien nojalla tai mukaisesti. Lukuisista
yksityiskohdista päättää kaivosviranomaisen –
ei ympäristöviranomaisen tai maanomistaja.

Lemmaenjoen osalta ympäristöministeriö
on aktivoitunut. Heidän mukaansa, kun lak-
kautetaan koneellista kullankaivua kansallis-
puistossa, täytyy maisemointi yms. työt tehdä
aivan erityisen hyvin. Siemenajatuksensa hedel-

möittämiseksi Ympäristöministeriö lupasi val-
tion pursuilevasta kirstusta kenkälaatikollisen
rahaa.

Viime kesänä asian virittelyn toimeksi saa-
nut ELY-keskus neuvotteli Tukesin, LKL:n ja
Metsähallituksen kanssa laajasta projektista,
joka käyttäisi annetut varat laajan maisemoin-
nin kokonaissuunnitelman tekemiseen.

Neuvotteluissa kuitenkin päädyttiin siihen,
että laajaa projektia ei laiteta jalalle, vaan ELY-
keskus käyttää varat Miessin laakson tutkimi-
seen ja esimerkiksi linjaa pääuoman paikan
mahdollisimman lähelle alkuperäistä uomaa.

Varsinainen maisemointi on sitten asia erik-
seen: siitä vastaa kukin toiminnanharjoittaja
aikanaan ja sitähan saa tehdä kahden vuoden
ajan vielä sen kiroitun 1.7.2020 jälkeen.

LKL ei oikein innostunut suurprojektista,

koska tähän koneellisen kullankaivun lakkaamiseen Lemmenjoella sisältyy paljon avoimia kysymyksiä.

Itse uskon vankasti siihen, että saamme neuvoteltua lisää siirtymäaikaa ja sinä aikana tämä maatomme vaivaava kollektiivinen hulluus edes vähän vähenee ja koko typerä päätös puretaan. Ja koska teen vapaaehtoistyötä, niin voin päättää vapaasti, mihin osallistun ja mihin en osallistu. En halua osallistua Lemmenjoen kullankaivun alasajoa nopeuttaviin ja edesauttaviin töihin, eikä siihen halunnut LKL:ssa osallistua kukaan muukaan.

Metsähallitus teki kannanotoillaan päätöksen vielä helpommaksi. Kokouksessa muitakin kuin kullankaivajia kiinnosti, miten MH linjaa esimerkiksi alueen kämppiin ja tulevaisuuden pienimuotoiseen kaivuun liittyviä asioita. Sillä jos emme tiedä missä laajuudessa voimme jatkaa toimintaa tulevaisuudessa, niin kuinka me voimme suunnitella maisemointia.

Lisäksi täytyy muistaa, että kun Ympäristöministeriö haluaa jonkin asian hyvin tekemistä, niin se ei tarkoita samaa kuin järkevästi tekeminen. Helsinkiläisessä keskusjohtoisessa ajattelussa hyvin tekeminen tarkoittaa isolla ja monimutkaisella organisaatiolla, ylisuunnitellusti ja kalliisti tekemistä. Siinä prosessi, suunnite, käytäntö ja järjestyksessä olevat mapit ovat tärkeintä, lopputuloksesta ei ole väliä. Tehok-

kuuteen, kustannuksiin ja tuottavaan työhön liittyvä terminologia toki hallitaan ja sitä taidolla viljellään.

Sieluni silmin näen baskeripäisen maisema-arkkitehdin vetävän suunnittelijoiden, kääpäbiologien ja muiden kaikkien alojen asiantuntijoiden joukkoa tunturimaisemassa. Päät kallessaan mietitään erilaisia suurmaisemia, pienmaisemia, kulttuurimaisemia ja vertaillaan katsojan subjektiivista kokemusta tiedemiehen objektiiviseen maisemakokemiseen.

Etukäteen tiedän jo sellaisten tutkimusten tuloksen. Metsähallituksen ja poromiesten kämpät todetaan maisemakuvaan sopiviksi ja sitä tukeviksi. Sen sijaan kullankaivajien ihan samanlaiset kämpät ja muut elämisen jäljet uhkaavat luonnon monimuotoisuutta, estävät saamelaisten oikeutta kielen ja kulttuurin harjoittamiseen, epätasapainottavat maisemaa tai ovat muuten paheksuttavia ja ne pitää pikimmin poistaa.

Mutta en jatka tällä fiktiivinäkyjeni visioitiellä pitempään. Päätän toimeksisaamani tiedotusasian jämäkästi ja asiallisesti:

Lapin ELY:n pienimuotoinen, lähinnä Miessin uomaan kohdistuva selvitys on ihan järkevä juttu.

Lapin Kullankaivajain Liitto ry toivoo, että jäsenistö suhtautuu tähän ensi kesänä tehtävään tutkimustyöhön positiivisesti, ei vaikeuta alu-

eella liikkumista eikä pura kaivoslakiin liittyvää katkeruutta työn tekijöihin.

Toimeksi saaneena
28.5.2014,
Törmäsen alemmalla
Mulkkujärvellä

ANTTI PERONIUS

*Jaakko Isola hakee
Miessijoen muinaista,
kullalla silattua uomaa
kesällä 1967. Kuva:
Tapio Isolan arkisto*

*Kesäpukuinen riekko,
Lapin elämläntu
(Lagopus, lagopus).
Kuva: Tytti Bräysy.*

KIVIPIIRAKIVET

Mätö. – Merenluodon Kari ankarasti minua moitti, kun menin antamaan koiralle sellaisen nimen. Nimestään huolimatta Mätö osoittautui erehtymättömäksi hakukoneeksi – toistakymmentä vuotta ennen Googlea.

ADHD-vammainen kaikenriistankarkoittaja, emä pointterin ja suomen ajokoiran epäpyhä allianssi, jonka selkään **Lindholmin Esa** oli harkiten päästänyt puhdasverisen bretonin.

Kivistä ja kullankaivusta se oli riistan ohella sairaalloisen kiinnostunut, mikä aiheuttikin sittemmin melkoisen takaiskun Lapin geologiselle tutkimukselle.

Haistiin, maattiin ja syötiin yksi hirvi

Mävön sukupuuttoon päättynyt kukoistuskautsi ajoittui viime vuosituhannen lopulle, kun P.P:n suosiollisella opastuksella sosiaalistuin Lemmenjoen perinteiseen kullankaivaja-pyytä-

*Mätö epätyypillisen seesteisenä
Vaskojoelle suuntautuneen mären
mettäreissun alkutaipaleella.
Kuva: Kai J. Rantanen*

jä -kulttuuriperinteeseen.

Kaivukauden jälkeen ruukattiin kulkea viikkotolkulla Lemmenjoen kansallispuiston suurissa surumielisissä metsissä pelastamassa pohjoisia kanalinuja pitkältä, pimeältä talvelta. Elettiin linnunlihalla, ja reissun lopuksi pyrittiin aina kippaamaan lupahirvi johonkin järjestetyn kantomatkan päähän kämpiltä. Talvikappale kökötettiin sitten kammeissa ja kömmänöissä, jäystettiin sitä hirven kantturaa ja pyydettiin niitä samoja kanalinuja myyntiin.

Suomen Nokia-huuma meni jostakin kaukaa ohi.

Syrjädyttiin kaikessa rauhassa, ja homman rationaalisuus tuntui aukottomalta.

Miessin Casino

Yksi asia, lisääntymisen ohella, oli kuitenkin jäänyt kaiken tämän rationaalisuuden keskellä jäytämään mieltä.

80-luvun lopulla eksyttyäni puoliyön jälkeen auringon paistaessa matalalta viistoon kyselemään rengin paikkaa Lemmenjoen Mies-sijoelta, Casinon isäntä **Timo Lehtonen** löi renginpunkan laitaan ammattikirjallisuutena tutustuttavaksi Prospäkkärin vuosikertoja, **Walter Schumannin Kivet ja mineraalit värikuvinä** sekä **Raimo Mannerin** ja **Tapani Tervon Lapin geologiaa**.

Siinäpä se suunnilleen oli, suomenkielinen käsikirjasto kullankaivusta ennen internetiä ja Hipputeosta.

Tietenkin kulttuuriperinteen puolella olivat **Mäkipuron**, **Partasen** ja **Tieran** taltioinnit, mutta tekemisen tietotaito välittyi lähinnä väärin tekemällä ja tyhmiä kyselemällä.

Yritin unohtaa lukion lisääntymisbiologian kurssin seuraaviksi neljäksi kuukaudeksi, ja perehtyä aina niin hottiin laattatektoniikkaan ja mineraalimorfologian kiihottavaan maailmaan.

Lapin geologiaa

Geologia on tiede, joka povaa menneisyyttä, ja rakentaa selityksensä aiempaa identiteettiään häpeilemättä uuden teorian mukaiseksi, kun

Tapani Tervon mainiota kuvitusta klassikkoteoksesta "Lapin geologiaa".

edellinen uskonkappale ei enää sovikaan lopputulemaan.

Toisin kuin esimerkiksi teologia, mutta kuten saamentutkimus.

Lapin geologiaa -teos on kuitenkin hämmästyttävän hyvin säilyttänyt todistusarvonsa. Ehkä sen vuoksi, että se alun perinkin rakennettiin kiihkoilemattomaksi ja asialliseksi.

Teoksen geologiset käsitykset toki ovat 80-luvulta, ja alalla on geologi **Antti Peroniuksen** mukaan syntynyt sittemmin merkittäviä käsitysläpimurtoja.

Aikanaan isolla rahalla ja huolella toimitettu kirja on kuitenkin suurimmaksi osaksi kestänyt hyvin aikaa, ja Peronius pitäisikin sen päivittämistä tälle vuosituhatkannelle kulttuuritekona.

Teoksen syntyäikoina GTK ja Lapin Maakuntaliitto pyrkivät voimakkaasti edistämään kansannäytetoimintaa, joka olikin tuolloin ak-

tiivista. Tarvittiin kansanomainen tietokirja, jota voitaisiin käyttää innostajana ja myös opetusmateriaalina lähinnä aikuiskoulutuksessa. Lapin kesäyliopisto järjesti malminetsintäkursseja ja teoksen oli määrä toimia niiden oppimateriaalina.

Toimituskunnasta löytyy yllättäen monia tuttuja; geologi Raimo Manner, joka toimi GTK:sta lähtönsä jälkeen Inarin kunnan ympäristösihteerinä, ja oli maastokelpoisena geologina paikallistamassa Pahtavaaran kultamalmia, tuolloin Kemira Oy:n geologina toiminut **Heikki Vartiainen**, sekä Lapin kesäyliopiston toiminnanjohtajana toiminut **Hannu Viranto**.

Yksi Tapani Tervon mainioista kuvitussivuista jäi kuitenkin kaivelemaan oppisopimuskallankaivajan nuorta mieltä.

Tykkylumisten kynttiläkuusien katveessa leukapartainen eränkävijä näyttää virnistäen metson kiviپییرasta löytämänsä kultahippua. Kirja vinkkaa malmiviitteitä löytyvän yllättävistäkin paikoista.

Myllynkivet

Kiviپییرa eli lihasmaha on lintujen mahalaukun osa, jossa ravinnon hienontaminen pääasiassa tapahtuu. Se on rakenteeltaan kolmikerroksinen; uloin kerros muodostuu lihaksistosta joka on erityisesti karkeaa ravintoa käyttävillä linnuilla voimakkaasti kehittynyt, sen alla on rauhaskerros ja sisimpänä rauhasen hyytynestää eritteestä muodostunut kova, sarveismainen pussi, jonka sisällä ovat ravinnon hienontamista

helpottavat jauhinkivet.

Mainio eväs tarpeeksi kauan haudutettuna, vaikkei toki sydämen veroinen.

Taivaan ja maan linnuista paljon tietävä luontokuvaaja **Martti Rikkonen** kertoo aivan hiljattain lukemastaan tutkimushavainnosta, jonka mukaan esim. metsolla on kyky pidättää 3–6 mm:n läpimittaiset jauhinkivensä kiviپییرassaan ja vaihtaa ne sitten kerralla uusiin päästämällä ne ruoansulatuskanavansa läpi.

Kanalinnut parveilevatkin pitkän talven jälkeen ensimmäiseksi paljastuvilla tienvierustoilla uusimassa jauhinkiviään ja ottamassa nautinnollisia hiekkakylpyjä, mitä häikäilemättömät tienvarsivarsimetsästäjät ovat osanneet käyttää hyväkseen läpi kinttupolkujen ja varsi-tenien historian.

Suomen Metsästysmuseon intendentti **Jukka Peltolan** mukaan myös metsoja ja teeriä ansoottiin, eli pyydettiin erilaisilla silmukka-ansoilla nimenomaan tuulenkaatojen juurakoiden tai muiden maanpaljastumien alueilta, joihin linnut tulevat rypemään. Intendentti Peltola arvelee linnun samalla tarvittaessa täydentävän jauhinkiviään. Lintu yritettiin saada satimeen myös suojaamalla näitä luonnonsoraikkoja katoiksi ja virittämällä paikalle ansa.

Vanha riekonpyytäjä kertoi että jauhinkiviä nopsiessaan riekko huolellisesti valikoi ja nokallaan kopostelee kivet, jotka valitsee kiviپییرaansa nieltäväksi. Se näyttäisi käyttävän siis Mohsin vertailuasteikkoa hakeakseen kulutuskestävyydeltä optimaalista jauhinkiveä.

Linnun nokka on kuitenkin keratiinia ole-

Pariviikkoisella geologisella tutkimusretkellä Posti ja Marcus näytteenottovälineet tanassa. Kuva: Pekka Postila

Päivän ansainta, eli ansakierroksen tulos. Puskuojan Tivolissa maaliskuussa 1993. Kilolasit olivat arvokkaamat kuin alla oleva Elan. Kuva: Robert Postila

van sarveistupen peittämistä pidentyneistä ylä- ja alaleuanluista syntynyt muodostuma. Kovuudeltaan kuten kynsi, Mohsin vertailuasteikolla 2,5. Natiivi kulta sijoittuu samalle kynnyselle.

Mikä siis saisi metson poimimaan kultahipun kiviپیراansa?

Lapinlisiä

”Ei mikään”, vastaa mm. *Lapin luonto- ja lintukohdeoppaan* julkaissut kullankaivaja **Vesa Luhta**.

Hiljattain edesmenneen geologi Raimo Mannerin tuntenut Luhta arvelee teoksessa *Lapin geologiaa* olevan tarinan syntyhistoriaa perinteisellä lapinlisä-kaavalla syntyneeksi.

Teokseen adoptoitu tarina on hänen mukaansa lähtenyt sodankyläläistyneen kirjailijan, **Veikko Haakanan** vuonna 1982 julkaistusta tarinakokoelmasta *Kiviپیrassa jalokivi, erätarinoita*.

Kiviپیrasta löytynyt jalokivi on Haakanan tarinassa granaatti.

Luhta ei näe mitään biologista syytä kultahipun poimimiseen metson kupuun ja sieltä kiviپیraan. Hän on sitä mieltä, että lintu jauhinkiviä plokattessaan hakee silmillään mahdollisimman kiiltävää ja kirkasta mineraalia, mikä kertoo sen kulutuskestävyydestä. Mattapintainen luonnonhippu ei täyttäisi näitä kriteereitä.

Lapin geologiaa -teoksen metsonpyyntikuvassa mietityttää moni muukin asia. Hippu näyttäisi olevan hyvinkin yli 5-grammainen, joten se ei edes fraktiokooltaan sopisi metson jauhinkiveksi.

Metsästäjä ei vaikuta mitenkään sipanneelta, eikä reppuakaan ole pykälässä, joten pyyntireissu ei ilmeisesti ole venynyt yömyöhään. Taivaalla leiskuvista revontulista ja kuunsirpistä päätellen on kuitenkin jo hämärää. Päiväpiilossa suojaisassa kuusen oksistossa nukku-

nut hämääkäsaktiivinen pöllökin on jo valmistautumassa myyräjahtiin.

Erämiehen käämpän katolla on reilusti yli puoli metriä lunta. On siis mitä ilmeisimmin sydäntalven kuukaudet vanhaan hyvään aikaan kun puolikarkeat vehnäjauhokkin olivat vielä puolikarkeampia kuin nykyään ja huurremetsoja sai tipautella hakomapuiden latvoista.

Mustan maan ajasta, jolloin metso olisi voinut kultahipun piiraansa poimia, on siis vähintään 3–4 kuukautta aikaa. On epätodennäköistä, että mineraalien todellista työstökoivuutta kuvaavan Rosiwallin asteikon mukaan sata kertaa pehmeämpi kultahippu olisi kestänyt niin pitkää aikaa kvartsiluokan jauhinkivien seassa kiviipiiran lihaksiston voimakkaassa myllytyksessä.

Mutta oppisiko viisas kana kananen kenties poimimaan kestävämpiä jauhinkiviä, jolloin kiviipiiraan eksyisi mahdollisesti jalokiviluokan mineraaleja.

Ajatus tällaisesta kohdistetusta mineraalinäytteenotosta – ja jostakin maanselästä mahdollisesti löytyvistä oktaedrisista jauhinkivistä, jotka eivät kulu millään ilveellä – innosti minua taltioimaan saaliiksi saamiemme riekkojen ja metsojen kiviipiirakivien sisäpussit myöhempiä mineralogista tutkimusta varten.

Oli synkkä ja syksyinen yö

Takaisin syyssateisiin Lemmenjoen vuomamaihin. Eläinten vapautusrintaman operatiivinen osastomme oli ollut pitkällä marssilla, ja ilta-myöhällä olimme saapuneet Postijoen latvakämpälle poistamaan taisteluväsämystä muutamalla laveripäivällä.

Olin jokivarressa riisumassa päivän aikana pelastamiamme lintupoloja, kun pensaikon takaa alkoi kuulua ahne rutina ja rouske.

Mätö perkele!

Läpipaskon jäniskoiran geenit olivat ottaneet ylivalan hurtan minuudessa, ja sivuilleen vilkuilematta se hotki kitaansa mettäreissun aikana keräämäni kiviipiirakivien sisäpussikokoelman kiveen kaikkineen.

Niin hukkui geologinen läpimurto kirjaimellisesti koiranpaskaan.

Turkka-Pekan kanssa Ylä-Miessin ylen rikkaita kultaesiintymiä ahkeroinut **Ami Telilä** oli onneksi kiinnostunut samasta akateemisesta teemasta.

Amin äidin, **Marjutin** colliet olivat hyvin koulutettuja ja riistan suhteen korrekteja, joten Amin Miessinmaan perinteisistä riekkopeijaisista keräämä kiviipiirakivien geologinen näyttekokoelma säästy GTK:n erikoistutkija **Kari Kojosen** analysoitavaksi.

MULLIS'

Valmistan käsityönä pajassani uniikit korut, joissa yhdistyvät perinteet ja uusien tuulien design. Teen vaskooli-koruja myös omista kultahipuista.

Henna Kallionkieli

kultaseppä

korusuunnitteluhennak@suomi24.fi

050 541 9119

korusuunnitteluhennak.kotisivuja.org

HK

Korusuunnittelu Henna K

Läpinäkyvää almandiinia eri kiviپیروista koottuna, mittakaava 2 mm. Kuva: Kari Kojonen

Riekon kiviپیروjen mineraalirakeiden analysointi

FT KARI KOJONEN, GTK

Kiviپیروjen sisältämät riekkojen valitsevat mineraalirakeet tutkittiin Geologian tutkimuskeskuksessa ensin optisesti makroskoopilla ja kuvattiin digitaalikameralla. Objektilasilevyllä kaksipuolisella teipillä kiinnitetyt rakeet laskettiin Jeol SEM/EDS-laitteella käyttäen INCA Feature automaattista raelaskentaohjelmaa.

Kiviپیروissa 1 ja 2 oli rakeiden maksimi raekoko välillä 1,5–2,5 mm ja mineraalijakauma tilavuusprosentteissa

taulukon 1 mukainen. Näytteissä on valtaosa vaaleita mineraaleja, kvartsia ja maasälpäiä. Kuitenkin on myös huomattava osa biotiittia, klooriittia, granaattia (almandiini) ja sarvivälkettä. Vähäisiä määriä on titaani-rautaoksideja ja pyrokseenia. Tulos kuvastaa vaalean maasälpärikan

granuliitin koostumusta, jossa on ehkä aineksia tummista kivilajeista mukana (sarvivälke, plagioklaasi, pyrokseeni).

Optinen makroskooppi varustettuna digitaalikameralla näytteiden kuvausta varten. Kuva Kari Kojonen

*Taulukko 1. Mineraalikoostumus
Kivipiira 1 ja 2 -näytteissä.*

Mineraali	Raemäärä	Tilavuus %
Plagioklaasi	6	1,45
K-maasälpä	57	12,38
Kvartsi	136	29,38
Sarvivälke	9	2,17
Albiitti	4	0,15
Biotiitti	44	15,84
Kloriitti	97	26,46
Maasälpä seos	24	3,08
Mg-biotiitti	1	0,18
Granaatti	23	5,25
Ilmeniitti	2	0,36
Fe-oksidi	8	2,56
Rutiili	1	0,00
Pyrokseeni	3	0,72
Ca-granaatti	1	0,01
Yhteensä	416	100,00

Kivipiira 3:ssa ovat riekonkivet suurimaksi osaksi kvartssia ja maasälpä.

Kivipiira 4:stä laskettiin eniten rakeita pyyhkäisyelektronimikroskoopilla, yhteensä 2733 kpl.

*Taulukko 2.
Riekonkivet 4 -näytteen mineraalijakauma
laskettuna INCA Feature -ohjelmalla.*

Mineraali	Tilavuus %
Plagioklaasi	0,19
Kalimaasälpä	13,21
Kvartsi	83,37
Sarvivälke	0,00
Albiitti	0,34
Biotiitti	0,32
Kloriitti	0,01
Muskoviitti	0,00
Maasälpä, sekoitus	2,45
Almandiini	0,01
Fe-oksidi	0,00
Ca-almandiini	0,11
Yhteensä	100,00

Kivipiira 4:ssä on suurin osa rakeista kvartssia ja määsälpiä tai maasälpä sekoituksia. Tummia mineraaleja (granaatti, biotiitti, kloriitti), on vain 0,45 tilavuusprosenttia.

Kivipiira 5:ssä on myös suurin osa rakeista maasälpä ja kvartssia, vain 0,02 prosenttia on sarvivälkettä ja granaattia.

Kivipiira 2:n sisältämiä riekonkiviä, joissa on sekä vaaleita maasälpä että tummempia osittain ruostepintaisia rakeita, mittakaava 2 mm. Kuva Kari Kojonen

"Kissankultaa" maasälpärakeissa koottuna eri kivipiirroista, mittakaava 2 mm. Kuva: Kari Kojonen

Kvartsi- ja maasälpärakeet ovat enemmistönä Kivipiira 4:n näytteessä, mittakaava 2 mm. Kuva: Kari Kojonen

Myös kiviipiiranäyte 5:n rakeista suurin osa on maasälpä ja kvartsia, vain 0,02 prosenttia on sarvivälkettä ja granaattia. Kvartsissa on havaittavissa valkoisen läpinäkyviä ja ruusukvartsin värejä. Osa maasälvistä on valkoista kuukiveä (ortoklaasi). Kuva: Kari Kojonen

*Taulukko 3. Mineraalilaskun tulos
Kiviipiira 5:n sisällöstä*

Mineraali	Rakeita	Tilavuus %
Plagioklaasi	2	0,89
Albiitti	5	1,20
Kalimaasälpä	64	16,20
Maasälpä, sekoitus	10	2,76
Kvartsi	286	78,93
Sarvivälke	1	0,01
Kloriitti	1	0,00
Almandini	4	0,01
Yhteensä	373	100,00

Kiviipiirujen sisältämät kivet ja riekonmarjojen siemenet voitiin tunnistaa jo makroskooppilla ja ryhmitellä omiksi lajeikseen. Rieket näyttävät suosiin varsin kovia ja enimmäkseen vaaleita ja kiiltäviä rakeita kuten kvartsia, kalimaasälpää ja plagioklaasia. Osa maasälpärakeista sisälsi vaaleata muskoviittia eli ”kissan-kultaa”. Myös punaista granaattia oli näytteissä runsaasti. Joitakin hienorakeisia harmahtavia pieniä kiviäkin löytyi kiviipiirroista. Mineraalirakeiden seassa oli riekonmarjojen siemeniä, jotka erottuivat suipon muotonsa ja ruskean värinsä perusteella.

Yhteenveto mineralogisista tutkimuksista

Tutkituissa riekkojen kiviipiirujen näytteissä on rakeista valtaosa kvartsia, plagioklaasia ja kalimaasälpää. Lisäksi esiintyy pieniä määriä almandiinia, biotiittia, kloriittia, sarvivälkettä, pyrokseenia, rautaoksidaa, ilmeniittia ja rutiilia. Näytteistä löytyi myös riekonmarjan siemeniä sekä ”kissan-kultaa” maasälpärikkeissä rakeissa. Suurin osa mineraaleista on väriltään vaaleita, kovia mineraaleja, Mohsin asteikolla 6–7 (kvartsi, plagioklaasi, kalimaasälpä), 7–7,5 (almandiini).

Pehmeämpiä (Mohs 2,5–3) tummia tai värittömiä mineraaleja on vähäisessä määrin (muskoviitti, biotiitti, kloriitti) ja hyvin vähän sarvivälkettä ja pyrokseenia (Mohs 6). Vähäisessä määrin on myös rauta-titaanioksidirakeita.

Rieket tuntuvat valinneen pääasiassa kiiltäviä vaaleita, kovia rakeita kiviipiiransa sisällykseen. Yhtään timanttia tai edes väritöntä zirkonia ei näytteistä valitettavasti löytynyt.

Toiminnanjohtajan kesä

P itkän harkinnan jälkeen liiton ”kesätyttönä” jo vuosia toiminut, yhdistyksen kunniajäseneksi vuosikouksessa 2013 kutsuttu harmaapartainen **Kauko Matilainen** lupautui vielä viime kesänä toimimaan liiton kesäaikaisena toiminnanjohtajana. Painavina punnuksia vastapuolella olivat toiminnanjohtajan pestin vuoksi vuosia käymättä jääneet Pohjois-Norjan turneet ja oma kunnioitettava ikä, mutta vastuuntunto liiton puolesta painoi enemmän.

– Mutta se on sitten minun osaltani siinä, totesi Kauko.

Hän on lupautunut kuitenkin olemaan tulevanakin kaivukautena liiton eteläisimmällä jäsenetuvaltauksella perehdyttämässä uusia jäseniä kullankaivun saloihin apunaan emeritus ammattikoulunopettajan, lantunistuttajan hermot. Ilman sitoumuksia, ja omien fiiliksiensä mukaan.

Touhua jäsenistön parhaaksi riitti Petronellan pysäkillä saapumisesta kesäkuun alussa aina Italian MM-kisoihin lähtöön elokuun puolivälissä.

Oli paskahuussin tyhjentämistä, polttopuiden rahtaamista ja pinoamista, kultakisoja, viiranomaisten eskorteeraamista, yhteisalueiden

Päivi Pohjolan (vas.) vetämä EA-koulutus Pekanpäivänä Pihlajamäessä Lemmenjoella. Kuva: Kauko Matilainen

siivoustalkoita ja ajattelemattomien kaivajien jälkien korjaamista molokkien kyljistä. Tämän ikävän ilmiön kitkemiseksi pystytettiin porukalla Härkäselän lansirille katos metalli- ja muun ongelmattoman jätteen keräyspisteeksi.

Tytytväisenä Kauko totesi, että ainakin kullankaivajien porukassa löytyy vielä talkoohenkeä yhteisten asioiden hoitamiseksi.

Mukavaa vaihtelua päivystysrutiineihin Savottakahvilassa ja liiton valtauksilla toivat Lemmenjoella ja Bizebazé Palsilla SPR:n ensiapukouluttaja **Päivi Pohjolan** johdolla vedetyt ensiapukoulutukset ja Pyrkyreitten palstan uuden hautamuistomerkin pystytystalkoot ja vihkimisjuhla.

Kun leirit ja nuotiopaikat oli siivottu, kairuraportit taltioitu ja Pyrkyreitten palstan kukat käyty ihastelemassa, saattoi Kauko hyvillä mielin suunnata nokan etelään ja ajatukset kohti Italiaa.

Lapin Kullankaivajain Liitto ja sen jäsenistö kumartaen kiittää Kaukoa jämerästä otteesta ja vastuullisesta asenteesta, sekä liiton että Lapin kullankaivun eteen tehdyistä lukua pitämättömistä työtunneista.

Varkain jo alkaneella kaivukaudella toiminnanjohtajana tulee toimimaan zellberginsuunnan kaivaja **Vasant Mäkinen**. Ote pysyy jämeränä ja vastuuta ei pakoilla.

Kesän aikana Vasantti kiertele lähinnä Laanilan–Kutturantien suunnalla, ja on päivisin tavoitettavissa liiton päivystyskännykästä numerosta 0400 836 500.

Vasantille voi myös luikauttaa sähköpostia, jos jostakin löytää yhteyksiä. Liiton sähköpostiosoite on: info@kullankaivajat.fi.

Joka viikon keskiviikko on päivystysvastaanotot, joilla voi päivittää ajankohtaisia asioita liiton toiminnanjohtajan kanssa. Vasant on ilman ajanvarausta tavattavissa Laanilan Savotta Kahvilassa keskiviikkoisin kello 10–12 ja liiton valtauksella Bizebazé Palsilla kello 14–16.

Perinteistä kullankaivajajenkeä ja onnistuneita elämyksiä kultakesälle 2014, toivoo

LKL:N HALLITUS

Puheenjohtaja Jouko Korhonen kiinnittää liiton kunniajäsen Pekka Salosen muistolaatan Tuhka-Pyrkyreitten muistomerkkiin. Pyrkyreitten palsta, Inarin kirkkoma. Kuva: Kauko Matilainen

Tuleva toiminnanjohtaja Vasant Mäkinen (vas.) vertailemassa parran pituutta Seppo Maunon kanssa liiton pikkujouluissa Levillä. Kuva: Kai J. Rantanen

Kierrätyskelpoisen jätteen keräyspiste Härkäselän lansirilla. Kuva: Kauko Matilainen

*Risto Mäläskä
ja LKL:n Kauden
isoimmus-kierto-
palkinto Inarin
Konesjärvellä.
Kuva: Kai J.
Rantanen*

Risto Mäläskän 59-grammainen kauden 2013 isoimmus

Veteraanikullankaivaja Risto Mäläskä nukkuu yönsä hyvin ja rauhallisesti. Tiedätkö miksi? Kun kultaa tulee hyvin, Risto tuntee saavansa mukavasti unen päästä kiinni kun on päässyt tavoitteeseensa.

Risto hämmästelee ihmisiä, joilla alkaa päässä kihisemään, kun pesut alkavat pyörä 500–1000 gramman välillä. On ihmisiä, jotka sekoavat nähdessään niin ison määrän kultaa. Voiko tuo olla totta? Onko joku hiippailemassa lähistöllä? Se on minun... Ristolla se vain rauhoittaa.

Kylmän kukkia

Liiton seminaaristeilyllä tammikuussa kultahistorioitsija **Seppo J. Partanen** kertoi merkittävistä kultahippulöydöistä kesällä 2013. Oli **Telilän Amin** lahjoittaman Kauden isommuksen -kiertopalkinnon aika lähteä uuden hipun luo.

Seppo J. muisteli hymyssä suin hitaasti kävelyn maailman ennätystä 5.7.1991, kun 400–500 metrin matkaan Ruitun mutkassa meni **Merenluodon Karin** kanssa yli 6 tuntia.

Karin lauloi kesäyössä kappaletta ”Kylmän kukkia”, jonka seuraavaa säkeistöä jouduttiin odottelemaan hyvä tovi.

Lopulta sanat tulivat; Lappiin saapuisin, sille laulaisin. Sormin kantaisin kultaa...

Isomushippujen löytäminen on kautta aikojen ollut harvinaista herkkua, harvemmin niitä sormin kämpälle kannetaan. Sepon mielestä hiput etsivätkin löytäjänsä yhtä tarkasti kuin löytäjä hipun. Tutut tekijänimet listoilla yleensä keikkuvat.

Mediaseksikäs isommuks

Hippulöytöjen mediaseksikkyyks on suhteellisen uusi ilmiö. Alkunsa se itse asiassa sai juurikin Kari Merenluodon, **Jaakko Kangasniemen** ja Seppo J. Partasen aivoriihestä, joka pohti, että pitäisikö hippulöydöistä alkaa puhua julkisesti; osoittaa että kullankaivussa ei olekaan kyse vanhojen höyrähtäneiden ukkojen houreista, vaan elinvoimaisesta ja tuotavasta ammatista.

Taisi olla **Tunturin Supin** 145-grammaisen Veini-hipun löytäminen vuonna 1992, kun edellä mainittu liiton tiedotusryhmä Sepon johdolla no-

peasti polkaisi pystyyn tiedotustilaisuuden, johon tulivatkin ihan kaikki. Kaikki kutsutut toimittajat, yleisradio ja tv-kanavien kuvausryhmät.

Nykyään hippulöydön on helppo ylittää uutiskynnys, ja sen mediahuomiosta on tullut vakio-käyttäytymismalli.

Hankala kultakesä 2013

Kultakesä 2013 lähti vähän onnahdellen käyntiin, konerikkoja kuulosti olevan yhdellä ja toisella kaivajalla – eikä mistään päin kuulunut uutisoitteja isomuslöydöistä. Ainahan toki on ihmisiä, joilla on joku syy olla julkistamatta löytöään, mutta liikkeellä ei ollut edes epävirallisia huhuja mistään isommista löydöistä.

Mediassakin alkoi jo liikkua arveluita kaivoslakiuudistuksen madonlukujen vaikutuksesta kullankaivajien hippulöytöihin – tai mielenkiintoon niistä uutisoimisesta.

Puolilta kesin marssijärjestys alkoi näyttää tulta: Merenluodon porukalla Lemmenjoen Puskulta 50-grammainen, ja **Ruohoniemen Kassu** tiukassa peesissä 45-grammaisella sotajokisellaan.

Syksyn alkaessa kullata tuntureita, uutisoi pai-

kallislehti Inarilainen lopulta veteraanikullankaivaja Risto Mäläskän löytäneen 59,35-grammaisen hippun 5.9.2013 Eldorado-kaivospiiriltään.

Lapin kullan arvoitus

Prospäkkärin toimituksen ehdittyä Ristoa jututtamaan Inarin Konesjärvelle, ei hippu enää ollut paikalla, vaan se oli jo lähtenyt maailmalle. Vanhasta konekaivumontusta se oli löytynyt, Riston ollessa laitoja ja pohjia tarkastamassa.

Varsinaiset ryskähommathan ammattimaisen koneellisen kullankaivun pioneerina Suomen Lapissa ollut, yli 70-vuotias Risto on pystynyt jo jättämään sopimuskaivajilleen.

Ennen ei Ristokaan tuloksista paljon huudellut, mutta nyt ammatin kannattavuudesta voi jo vähän ulkopuolisiakin valaista. Liki 50 vuoden aktiiviuran aikana on 1200 metrin matkalta keski-Miessin jänkäistä uomaa noussut yli 100 kiloa kultaa. Se tekee noin 10 kiloa kultaa hehtaarille.

Mutta vieläkö ei täydellistä vastausta Lapin kullan arvoitukseen ole löytynyt. Selvää kuitenkin on, ettei kulta ole pelkästään kullankaivajien nyt tonkimisiin purojen uomiin rikastunut. Jostakin se

Risto on pikkubiljaa alkanut kelkkomaan raskaampaa kalustoaan Miessijoelta kylvä pintaan. Tässä alamaihin tulossa neljännesvuosisadan kaivoskulkuneuvona Miessillä palvellut Land Rover. Kuva: Risto Mäläskän arkisto

on tullut, ja alueen geologinen profiili on vuosimiljoonien kuluessa muokkautunut niin paljon, että monta tutkimisen arvoista paikkaa vielä olisi, jos saisi vapaasti esiintymiä kartoittaa.

Klassisen kallis tonttipaikka

Vaikka Ristonkin Eldorado-kaivospiiri on moneen kertaan laajentaen huolellisesti tutkittu, ei kaikki kulta lähde kaivinkoneen kauhaan. Monissa paikoin on hankalatöistä rapa- tai losokalliota, joka on osa kullan rikastumishuntua. Ensi kesäksi Ristolle onkin tulossa Australiasta koekäyttöön piippari näiden kohteiden tarkistamiseen.

Näkemyksen irtokultaesiintymien syvempään ymmärtämiseen Risto on saanut kuljettuaan aikanaan kullankaivun ohella paljonkin GTK:n hommissa ympäri Lappia mm. Pomokairassa, Soklissa ja Pahtavaarassa. Mutta perkaamattomia paikkoja on vielä kotikulmillakin. Oma kämppäkin on aikanaan klassisesti rakennettu kalliille tonttimaalle; Miessijokea Martiniiskonpalon suunnasta rikastanut Kivikkopuro on tuonut kämppäkartanolle ja Miessin vastalaidalle paljon tavaraa.

Vähäisenä purona Iiskonpalon lentokentältä valuvan Kivikkopuron varresta on tilastojen mukaan kaivettu lapiolla liki 40 kiloa kultaa; vuosien varrella mm. **Kolehmaiset, Nevalainen, Keurulainen, Ranttilan Nipa** ja **Kuusaman Aku** sekä **Pylväs-Esa**. Puronvarsi on kuitenkin laajemmin ja kattavasti tutkimatta edelleen.

Salaisuuksien kaivo

Varsinainen salaisuuksien kaivo ovat kuitenkin n. 20 metriä halkaisijaltaan olevat piiput, joita Ristonkin kaivospiirille osuu kolme. Koneella niissä ei tavoita pohjaa, mutta rapautuneen kallion ohella tulee puomin syvyydeltä aina kiviainesta seassa. GTK:n kartta-aineistossa paikalla on sähkömagneettinen häiriö. Reiän ympärystä rännittäessä riiloihin rikastuu magnetiittia, kvartsia – ja isoja hipuja.

Risto kutsuu niitä maan henkirei'iksi, mutta mielenkiintoista olisi löytää tekniikka jolla pääsisi tutkimaan itse keuhkojakin. Muutenkin Risto epäilee, että varsinaisen läpimurron tulevat tekemään muut kuin alueita kaivaneet kullankaivajat.

Kullankaivajat ovat tuottaneet Valtiolle tutkimustietoa ja tarkkoja tilastoja alueen geologiasta kohta jo sadan vuoden ajan. Risto arvelee, että meidän ajaa alueelta pois iso ulkolainen firma, joka kaivaa ison kullan talteen kuten Suurikuusikossa.

Vaikea sanoa. Ristolle on riittänyt 30 hehtaaria Miessijoen vartta oman legendaarisen kullankaivajan uran varrelle.

Monta mysteeriä Risto on vanhojen kaivajien tietoja kuunneltuaan osannut avata. Korhosenojassa on kuin onkin kultaa, Kulta-Korhosen lopullisen pullahtamisen paikalla rikkaat kultamaat makasivat sivuun lapettujen joutomaitten alla – ja ammattimainen kullankaivu on elämänmittaisen leivän antava elinkeino Inarissa.

VENEKULJETUKSET LEMMENJOELLA

Tavarakuljetukset kulta-alueelle

Veikko Jomppanen

0400 137 090

Polttopuuta metrisenä halkona.

Kysy myös poronlihaa

TANKAVAARA -
PORTTI LAPIN KULTAMAILLE

Lapin kullankaivajain liiton
 jäsenkortilla 10%
 alennus Kultakylän
 ruokailu/majoitus palveluista.

Tervetuloa tutustumaan!

www.tankavaara.fi

Kultamuseon Tuki ry yhteistyökumppaneineen järjestää:

GOLD Land of the Midnight Sun

Kullanhuuhdonnan SM-2014
Tankavaara Finland 31.7.-3.8.

www.kultamuseo.fi

Ohjelma

Torstai 31.7.
 klo 11.00 Kullankaivajain
 mestaruuskilpailut,
 Kulta-cupin loppukilpailu

Perjantai 1.8.
 klo 10.00 Perinnevakooili-
 sarjat, joukkuekilpailu

Lauantai 2.8.
 klo 10.00 Karsinta eriä,
 Jokeri-sarja

Sunnuntai 3.8.
 klo 10.00 Loppukilpailuja
 klo 15.00 Palkintojen jako,
 päättäjäiset

LKL:n vuosikokous 2014 INARISSA

Lapin Kullankaivajain Liiton vuosikokous pidettiin 29.3.2014 Ylä-Lapin luontokeskus Siidan auditoriossa Inarissa. Vuosikokouksessa oli päätöksiä yhdistyksen asioista tekemässä 51 jäsentä. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin **Hannu Raja**, joka on vastannut liiton kotisivujen ylläpidosta usean vuoden ajan, ja sihteeriksi **Anurag Lehtonen** Inarin Keväjärveltä.

Kokouksen puheenjohtaja Hannu Raja ja sihteeri Anurag Lehtonen. Kuva: Kai J. Rantanen

Vuosikokouspöytäkirja, toimintakertomus vuodelta 2013 sekä toimintasuunnitelma vuodelle 2014 löytyvät yhdistyksen kotisivuilta osoitteessa www.kullankaivajat.fi.

Mitä tulikaan tehtyä

Toisin kuin joskus nuotiopuheissa kuulee väitettävän, liitto on toiminut kaikkien kullankaivajien etujärjestönä riippumatta kaivumetelmästä, kaivualueesta tai toiminnan luonteesta.

Vuosia jatkuneesta niivitystyöstä huolimatta liitto on pyrkinyt luomaan yhteiskunnan asenteita kullankaivua ja kultaperinnettä kohtaan, sekä muokkaamaan niitä kullankaivurinteen jatkuvuudelle myönteisempään suuntaan asiallista tietoa jakamalla. Tässä työssä liiton hallitus on käyttänyt hyväksi olemassa olevia kontakteja poliittisiin päätöksentekijöihin ja virkamiehiin, ja pyrkinyt aktiivisesti luomaan uusia.

Uuteen kaivoslakiin muotoutuvia hallintokäytäntöjä on seurattu tarkasti, ja jäsenistöä on avustettu mm. kohtuuttomien valitusprosessien osalta. Jäsenistölle on tarjottu asiantuntija-apua ja neuvontaa lausuntojen ja konsultointien muodossa muissakin kullankaivun hallinnointiin liittyvissä ongelmatapauksissa. Havaituista lain muutostarpeista on samalla välitetty viestiä kaivosviranomaiselle sekä päätävälle tahoille.

Konkreettisia tuloksia saatiin aikaan esimerkiksi Tukesin maksullisia suorituksista koskevan asetuksen suhteen. Lausunnossaan liitto perustellusti vastusti kullanhuuhtonnan lupa-päätöksiä koskevien maksujen korotuksia. Fantastisten talouspäätöstensä köyhdyttänyt valtio nosti silti maksuja, mutta mitättömän vähäistä valmistelutyötä vaativan kaivuoikeuden haltijan nimenmuutoksen maksuun saatiin kuitenkin maksun alennus.

Positiivisin asia kuluneella toimintakaudella oli kullankaivajien hautaustoimerkin pystytys Inarin hautausmaan Pyrkyreitten palstalle, kuten puheenjohtaja **Jouko Korhonen** juhlapuheessaan niin osuvasti asian muotoili. Tai-

teilija **Antti Tenetzin** suunnittelema ja toteut-
tama tuhkauurnien muistomerkki toteutettiin
yhteistyössä LKL:n, Lapinkullan Ystävien,
Kultaperinteen ja liiton kunniajäsenten **Pekka
Salosen** ja **Pentti Karhusen** muistorahastojen
keräysvaroilla.

Metsähallitus lahjoitti teoksessa käytetyt
Ivalojokivarren kelohongat ja lohikareen Kivek-
kään kvartsikalliosta.

Uusi polku tuo ja vie

Ihmisten muutettua entistä enemmän elämään
virtuaalimaailmassa, saa vuosittain yhä suurem-
pi osa jäsenistä ensikosketuksen kullankaivuun
internetin ja reality-tv-sarjojen kautta. Mennei-

harrastuksena siitä harvinainen, että se voi
maksaa itsensä takaisin. Tai ainakin ennen saat-
toi.

Silmiinpistävän yleistä on, että oman ero-
ilmoituksen yhteydessä kannustetaan silti jat-
kamaan taistelua kullankaivun oikeuksien puo-
lesta ja toivotetaan loistavaa tulevaisuutta La-
pin kullankaivulle. Poliitikoille yleensä jotakin
muuta.

Toimintakauden 2013 lopussa yhdistykses-
sä oli 3620 jäsentä, ja näistä varsinaisiksi jäse-
niksi hyväksyttyjä 366 henkilöä. Liittymis- ja
jäsenmaksujen suuruus kuluvalle kaivukaudelle
oli päätetty vuosikokouksessa 2013.

Liiton vakaan taloudellisen tilan vuoksi

*LKL:n hallitus: sihteeri
Kai J. Rantanen, Esko
Orava, Aki Karvonen,
Maija Vehviläinen, Vasant
Mäkinen ja puheenjohtaja
Jouko Korhonen. Varapu-
heenjohtaja Hannu Viranto
poistui Lemmenjoelle ennen
kuvan ottamista. Kuva:
Hannu Raja*

nä vuosinahan tartunta tuli yleensä tutun kul-
lankaivajan tai Tankavaarassa vierailun kautta.

Satavarmasti siellä on uusia jaskaisoloita ja
niparaumaloita – saattaa olla joku sinnikkko
merenluotokin – kasvamassa, jos vain Lapin
kullankaivun toimintaedellytykset saadaan säi-
lytettyä edes kohtuullisina, mutta samalla il-
miö on synnyttänyt aiempaa suurempaa vaihtu-
vuutta jäsenkuntaan.

Taloudellinen laskusuhdanne on yhä use-
amman harrastuksestaan luopumaan joutuvan
jäsenen kertoma syy, vaikka kullankaivu onkin

päätettiin pitää jäsenmaksujen suuruudet vuo-
delle 2015 ennallaan. Jäsenmaksu vuodelle
2015 on 22 € tai 0,6 g kultaa ja liittymismak-
su 10 €.

Älkää maksako vielä ennakoon, maksa-
kaa vasta vuodenvaihteen jälkeen. Muuten ra-
hastonhoitaja sekoaa entisestään.

Hallituskokoonpano

Kaivoslakiuudistuksen kriittisinä aikoina vas-
tuuta kantaneen hallituksen kokoonpanoon
tuli muutos yllättävältä taholta hallituksen pit-

käaikaisimman jäsenen, varapuheenjohtajana-kin toimineen ammattikullankaivaja **Mika Te-
lilän** ilmoitettua, että hän ei ole enää käytettä-
vissä liiton hallitusta valittaessa.

Liitto ja jatkava hallitus kiittävät kullan-
kaivun etujen puolustamisessa linjakkaasti il-
moittamaansa periaatetta noudattanutta Mikaa
hallitusvuosista. Historia tulee todistamaan,
että harvalla Lapin kullankaivajalla tulee kos-
kaan enää olemaan samanlaista henkilökohtai-
ta otetta modernin ammattikullankaivun ke-
hitykseen ja yhtä aikaa kosketuspintaa vanhoi-
hin kultamaiden legendoihin, kuin uralleen jo
ennen kouluikää omistautuneella Mikalla.

Ja tämä ei ollut muistokirjoitus, Mika kes-
kittynee itse asiaan ammattimaisen kullankai-
vun vielä jäljellä olevien vuosien ajan.

Äänestyksen tuloksena hallitukseen valit-
tiin uutena jäsenenä Lemmenjoen Karukorven-
kurussa kaivava **Aki Karvonen**. Karvonen on
2000-luvun alussa inarilaistunut, vakavasti alu-
eseen sitoutunut lapiokaivaja.

Jäsenvalintoja

Yhdistyksen kunniajäseniksi kutsuttiin halli-
tuksen esityksestä inarilainen **Gösta Waselius**
ja **Olavi ”Nopsajalka” Lind** Lampinsaarelta.

Lemmenjoen kultaryntäyksen aikana Hel-
singin punavuorelaisesta konepajasta **Kuller-
vo ”Kone” Korhosen** kullankaivun teollista-
mishankkeeseen lyöttäytyneet toimeliaat Wa-
seliuksen sisarukset – **Nisse**, Gösta ja sisar **Göta**
– olivat merkittävässä roolissa vuonna 1949 pe-
rustetun Lapin Kullankaivajain Liiton alkuvuo-
sien toiminnallisten tavoitteiden toteuttamises-
sa. Säännöllinen vuoroveneliikenne maalikyli-
en ja Lemmenjoen kultamaiden välillä alkoi
vuonna 1951, kun Gösta kuuluisan viiden
minuutin harkinta-ajan jälkeen pestautui Kul-
lervo Korhosen hankkiman veneen kippariksi
linjalle Sikovuono–Lemmenjoen Kultahamina.

Olavi ”Nopsajalka” Lind palkittiin vuosi-
kymmenien aktiivisesta ja uhrautuvasta toimin-
nastaan järjestöjyränä ja eri kullankaivutapah-
tumien järjestelyissä.

Uusiksi varsinaisiksi jäseniksi valittiin **Mai-**

*Gösta Waselius (vas.) kutsuttiin liiton kunniajäseneksi.
Göstan seurassa kullankaivaja Pekka Turkka.*

*Tuore kunniajäsen Olavi Lind. Vasemmalla Heli Ra-
pakko, ja oikealla repunomistaja Kari Koivisto.*

*Geopark-hankkeen projektipäällikkö Venla Karkola
seurassaan kaivinkumppani Vesa Veijalainen.*

**re Bruun, Esa Jäppinen, Ulla-Maija Lätti,
Heikki Orava, Paavo Rautio, Esko Wirkka-
la ja Jukka Salonen.**

Kokouksen lopuksi Geopark-hankkeen
projektipäällikkö **Venla Karkola** avasi kulan-
kaivajia puhuttaneen hankkeen tilannetta ja
roolia kultakentillä.

Jälkien päästä jänis löytyy

Ennen kullankaivajan uraani toimin jäniskoirana. Käyttövalion arvon sain vuoden -84 lumitalvena; 12 rusakkoa ja kymmenkunta metsäjänistä. Muotovalioksi en koskaan päässyt, mutta sen opin että jänis löytyy aina jälkiensä päästä.

Samanlaista jäljestämistä ja paluuperien selvittelytyötä on toisinaan Lapin Kullankaivajain Liiton jäsenmaksuseurannan ylläpito.

Jäsenmaksut on nyt päivitetty 23.5.2014 mennessä tulleiden maksujen mukaisesti. Ilman viitenumeroa maksetut jäsenmaksut eivät vielä tässä lehdessä valitettavasti näy, koska pankin tiliaineisto ei ollut valmistunut ennen postituslistojen toimittamista painotalolle.

Saapuneet jäsenmaksut kirjataan viitenumero-listoista rahastonhoitajan toimesta manuaalisesti jäsenrekisterin jäsenmaksuseurantaan – fiksumpiinkin konsti varmaan olisi olemassa, mutta ei ole vielä löytynyt. Jäsenmaksut kirjataan aina viimeisen maksamattoman jäsenmaksun mukaisesti.

Ihmiset tekevät virheitä, mutta koneet hirveitä. Sen vuoksi on aina pelkona, että jonkun mer-

kinnän kohdalle on tullut valitettava virhe. Liiton arkistossa on kuitenkin paperiprintit kaikista suoritetuista jäsenmaksuista vuodesta 2000 lähtien.

Jos havaitset omissa tiedoissasi virheen, ota yhteyttä toimistolle, niin laitetaan koira liikkeelle.

MULLIS'
rahastonhoitaja, evp. jäniskoira

Jäsenvaltausten ylläpito maksetaan jäsenmaksuilla ja vapaaehtoisilla kolehrituotoilla. Valtausten huoltoajo, Lemmenjoen Jäkäläpää. Kevät.

Lapin kultaa Ivalossa

Ivalon keskustassa paikallislehti Inarilaisen kainalossa sijaitsevassa Taitajat-Crafters-käsityömyyntinäyttelyssä on heinäkuun ajan teemanäyttely Lapin kulta.

Yksi liikkeen omistajista, Lemmenjoen Karukorvenkurussa itsekin kultaa kaivava **Tytti Bräysy** on hankkinut näyttelyyn paikallisten kullankaivajien hippukoruja, kulta-aiheista rekvisiittaa sekä Lapin Kullankaivajain Liiton kokoelman aidonkoisista ja -näköisistä Lapin kultahistorian isommuksien kopioista.

Kokoelman on lahjoittanut GTK, jonka hallussa on toinen vastaava kokoelma. Kokoelman liitolle järjesteli GTK:n historiallisten dokumenttien arkistonhoitaja **Pentti Karhunen**, joka oli samalla myös Lapin kullankaivun suuri ystävä ja Lapin

Kullankaivajain Liiton kunniajäsen.

Kokoelma ei valitettavasti ole aivan täydellinen, koska esim. Lapin kultahistorian neljänneksi suurin kultahippu, **Marjut Telilän** vuonna 1998 Lemmenjoen Miessijoelta löytämä 251-grammainen Pikku-Mammutti puuttuu kokoelmasta.

Lisäksi kokoelmasta puuttuu useampi 2000-luvulla ammattimaisen kullankaivun yhteydessä löytynyt yli 100-grammainen kultahippu. Kokoelmaa on täydennetty muutamilla yksityisiltä lahjoittajilta saaduilla hippukopioilla.

Kultakeskuksessa valetut kullatut kopiot on valettu pronssista, joten ne ovat arviolta n. kolmanneksen kevyempiä kuin esikuvansa aidot kultahiput.

Pistäytykää näyttelyssä Ivalossa asioidessanne.

Kullanhuuhdonnan lupakäytäntöihin tulossa muutoksia

Lapplaisen kansanedustaja **Heikki Autton** esityksestä liikkeelle lähtenyt kaivoslain 169. §:n muutos on edennyt eduskunnassa. Hallitus teki Autton esityksen kanssa samansisältöisen lakimuutosesityksen, joka mahdollistaisi kullanhuuhdonnan jatkamisen tilanteessa, jossa kaivosviranomainen on tehnyt myönteisen päätöksen luvan jatkamisesta, mutta päätöksestä on valitettu.

Eduskunnan talousvaliokunta pitää esitettyä muutosta tarpeellisena ja nykytilannetta kohtuullistavana, ja on puoltanut esitystä. Talousvaliokunnan istunnossa lain muutosta kannattivat lausunnoillaan Lapin ELY-keskus, Metsähallitus, Paliskuntain yhdistys, Tukes ja Lapin Kallankaivajain Liitto. Esitystä vastusti Saamelaiskäräjät.

Toimeenpanolupa harkinnanvarainen

Talousvaliokunta toteaa mietinnössään, että vain muutamana kuukautena vuodessa harjoitettavaa kullanhuuhdontaa ovat merkittävästi haitanneet jatkolupapäätöksistä tehty valitukset. Valitukset ovat pidentäneet lupaprosessia ja keskeyttäneet toiminnan jopa vuosiksi.

Liiton edunvalvontapäällikkö **Antti Pernius** toteaa valitusprosessien liittyvän varsinkin kone- ja imurikaivuun nykyisin miltei automaattisesti. Moitteettomasti vaikkapa 10

vuotta toimineen konekaivoksen toiminta on keskeytynyt 2–3 vuodeksi ilman viranomaisen mahdollisuutta antaa toimeenpanolupaa.

Tuleva toimeenpanolupa koskee vain jatkolupia, eikä se ole mikään automaatti, vaan kaivosviranomainen erikseen harkitsee, onko toiminnan jatkaminen mahdollista muutoksenhausta huolimatta, ja missä rajoissa. Lisäksi päätökseen liittyy erillinen vakuuden määrääminen, joka turvaa korvausten saannin mahdollisille haitankärsijöille edunmenetysten ja kustannusten osalta.

Koneelliseen kallankaivuun liittyvän kullanhuuhdontalupaa raskaamman ympäristölupaprosessin osalta viranomaisella tällainen mahdollisuus on olemassa sekä jatkolupien että uusien lupien osalta.

Tämäkin päätös valituskelpoinen

Tukesiin toimeenpanolupa on päätöksenä kuitenkin myös valituskelpoinen, kuten demokradiassa kaikki viranomaispäätökset ovat. Kun päätöksiin kuuluu lisäksi luonnollisesti kuukauden lainvoimaisuuden odottelu, on odotettavissa että lainmuutoksesta huolimatta varsinkin huonosti ennakoidut ja ajoitetut lupaprosessit tulevat edelleen aiheuttamaan kohtalokkaan parin–kolmen kuukauden seisahduksen. Ikävimmässä mahdollisessa tapauksessa tämä ajoittuu kaivukauden päälle.

Viranomaistahot eivät pidä Tukesin toimeenpanolupaa valituksille alttiina määräykseenä, ja joka tapauksessa tällaiset valitusasiat ovat hallinto-oikeuksille selkeitä ja nopeita käsitellä. Käsittelyajat ovat yleisesti 1–2 kuukauden luokkaa.

Valittaa voi edelleenkin

Valittajan valitusmahdollisuuksia muutos ei kavenna, toisin kuin Saamelaiskäräjät lausunnossaan väitti. Valittaa voi edelleenkin.

Nyt vain valitusteitse ei ole enää mahdollista kaataa toimivaa kullankaivuyritystä taloudellisesti, töiden seisauttamisen kautta. Huonosti ja lupaehtojen vastaisesti toimivan kullankaivajan työt päättyvät joka tapauksessa jatkoluvan käsittelyssä nopeasti, joten lakimuutos ei estäisi tällaisiin epäkohtiin puuttumista.

Huomionarvoista on, että tähänastisissa valituksissa ei ole tuotu esille yhdenkään kullankaivajan yksilöityjä lupaehtojen rikkomisia, virheitä tai negatiivisia ympäristövaikutuksia. Niitä ei ole tapahtunut, ja valitukset perustuvatkin oletettujen haittojen mahdollisiin vaikutuksiin hyvin subjektiivisesti uhanalaisessa asemassa nähdylle oikeuksille.

Muutos ei koske kaikkia

Tätä kirjoitettaessa se, ketä kaikkia 1.7.2014 voimaan tuleva laki koskee, on vielä auki. Selvää kuitenkin on, että valitettavasti laki ei takautuvasti koske jo tehtyjä lupapäätöksiä, joista on valitettu hallinto-oikeuteen.

Kullanhuuhdontalupahakemus, joka on jätetty sisään, mutta josta lupaviranomainen ei

vielä ole tehnyt päätöstä, käsiteltäisiin todennäköisesti myöskin vanhan lain säädösten mukaisesti. Jos kullankaivaja, jonka hakemus on vielä viranomaisen valmisteltavana, päättäisi-kin täydentää hakemustaan joltakin osin tuon 1.7.2014 jälkeen, olisi nämä uudet säädökset liiton edunvalvonnan juridisen käsityksen mukaan otettava huomioon.

Uusittavan kultanhuuhdontaluvan hakeneminen kannattaakin ajoittaa tuon 1.7.2014 jälkeiseen aikaan, mikäli aiemman luvan vanhenemissyklissä vain suinkin siihen on varaa.

Kaivosviranomaisen tiedottama hakemuksen sisäänjättöajan kahden kuukauden ennako ennen aiemman luvan vanhenemista ei kos-

ke myöskään vanhan lain mukaisia valtuuksia, joissa valtuuskirjaan on kirjattu päivämäärä johon saakka valtaus on voimassa, ja jota ennen jatkoaikahakemus on jätettävä sisään.

Pieni askel parempaan

Lakimuutos on pieni, mutta tässä tilanteessa tärkeä muutos. Autton sanojen mukaan lainsäätäjän tahto on nyt saada homma kultanhuuhdojen kannalta toimimaan ja selkeyttää hallinnoinnin byrokratiaa.

Autton aloitteesta lähtenyt lakimuutos onkin ensimmäinen, joka edes vähän helpottaa kullankaivua. Lähes kahdenkymmenen vuoden ajan kaikki muutokset ovat olleet kullankaivajien oikeuksien rapauttamista.

Tämä luo uskoa, että asiat voivat mennä myös parempaan suuntaan – edes joskus ja edes vähän.

Lapin Kullankaivajain Liitto onnittelee

80 v.

- 26.7. Osmo Kallio, Mänttä
31.7. Juhani Punkari, Seinäjoki
11.8. Alpo Valkama, Kauhajoki
15.9. Risto Nikkilä, Karunki

75 v.

- 9.8. Martti Sukanen Martti,
Vantaa
27.8. Tapani Kiippa, Naantali
27.8. Teuvo Korpikoski,
Sodankylä
26.9. Pertti Vihavainen, Leineperi
30.9. Juhani Lahdelma, Kouvola

70 v.

- 13.4. Mikko Kauppila, Forssa
3.7. Kyösti Kultanen, Imatra
6.7. Aaro Haikonen, Majavesi
9.7. Pentti Leppänen,
Harjavalta
13.8. Eeva-Liisa Tammelin,
Jyväskylä
20.8. Kalervo Palonen, Huittinen
2.9. Pentti Järnberg, Joensuu
12.9. Hannu Salmelainen,
Sulkava
16.9. Erkki Hyövälti, Kurikka
21.9. Sulo Leskelä, Kemijärvi
22.9. Olli Ahokas, Klaukkala
23.9. Risto Vierimaa, Kauhava
30.9. Matti Kontio, Kajaani

65 v.

- 2.7. Tarja-Liisa Ketomäki,
Kylmäkoski
2.7. Esa Laurila, Inkeroinen
2.7. Jopi Säilävaara, Ylikiminki
13.7. Veikko Hartikainen,
Tampere

- 16.7. Pekka Haanpää, Espoo
17.7. Antti Eronen, Kerimäki
18.7. Kari Kojonen, Espoo
18.7. Jorma Rantala, Kankaanpää
23.7. Seppo Matikainen,
Siilinjärvi
24.7. Mauri Virta, Vihti
26.7. Jorma Huikkonen, Palokka
2.8. Mauno Aalto, Ahvenainen
4.8. Pentti Ruopsa, Kemijärvi
10.8. Heikki Antikainen,
Rovaniemi
12.8. Göran Kuusiniemi,
Helsinki
15.8. Lasse Santala, Turku
26.8. Teuvo Hakola,
Liedenpohja
29.8. Olavi Heino, Vammala
1.9. Arimo Heino, Valkekoski
12.9. Olavi Paatsola, Siilinjärvi
17.9. Aulis Väisänen, Suolahti
18.9. Sirkka Keinänen-Kiukaan-
niemi, Oulu
19.9. Urpo Haapalainen,
Rovaniemi
23.9. Jorma Tahvanainen,
Rovaniemi
29.9. Hannes Mikkola,
Kojonperä
29.9. Markku Valo, Kokkola

60 v.

- 9.7. Teuvo Salmi, Lahti
19.7. Atso Raittio, Turku
21.7. Rauno Hyvönen,
Haapajarvi
26.7. Vesa Märd, Rautalampi
1.8. Mikko Vuorenperä, Lappi
5.8. Sippo Hongisto,
Sieppijärvi
8.8. Reijo Vuorinen, Multia

- 9.8. Ari Kinnunen, Joensuu
9.8. Ari Antero Mattila,
Honkajoki
12.8. Rauno Savenius,
Söderkulla
28.8. Ulla Räsänen, Ylämylly
30.8. Kauko Alamartimo,
Rovaniemi
30.8. Jorma Viljanen, Sastamala
1.9. Lea Hongisto, Mäntyharju
2.9. Raimo Korhonen,
Kankaanpää
5.9. Hannu Rautiala, Vuotso
6.9. Pentti Ryyänen, Alapitkä
8.9. Heikki Saviharju, Ivalo
11.9. Jorma Nykänen, Turenki
12.9. Arja Pohjosmäki Kangasala
13.9. Markku Ahokas, Riikimäki
13.9. Hannu Kurttila, Ii
15.9. Esko Orava, Sinettä
16.9. Vesa Suvala, Muhos
18.9. Reijo Pyykkönen, Takalo
27.9. Esko Heikkilä, Raahе

50 v.

- 4.7. Kari Järvinen, Ypäjä
5.7. Petri Virtanen, Masku
9.7. Petri Nurmi, Naantali
17.7. Eila Palola, Nivala
18.7. Arto Kaikko, Myrksylä
19.7. Veli-Matti Luola,
Mehamn, Norja
20.7. Paavo Savinainen,
Outokumpu
29.7. Sanna Liljeqvist, Pori
16.8. Jouko Viitanen,
Haaparanta, Ruotsi
18.8. Jussi Peltola, Jämsä
14.9. Ilkka Ärrälä, Pitkärjärvi
20.9. Jyrki Hänninen, Puuppola
27.9. Kari Lappalainen, Raahе

Kullankaivaja palasi kotiin

Kiiristorstaina 17.4. aamulla lähti 16 henkilön ja kahden koiran saatoväki kelkkaraitona Ahkun Tuvalta tunturiin mukanaan kullankaivajan maalliset jäännökset tuhkattuna. Matka kävi tuttua huoltoreittiä loistavassa kevättalven auringossa Lemmenjoen mahtavissa maisemissa. Saattajien ajatukset viipyivät kullankaivajan elämässä ja työssä näissä kairoissa ja tunteissa. Reitti nousi vähitellen tunturiin ja lopulta Martiniiskonpalon lalle.

Kullankaivaja Jouni Pihlajan hartain toive oli viedä hänen tuhkinsa kullankaivajien kultamaille. Jokainen sai kourallisen tuhkaa, jonka hän sai sitten omalla tavallaan sirotella hängelle aseteltuun ruususydameen. Osa tuhkasta lähetettiin taivaan tuuliin osoituksena, kuinka meidän on vain osattava päästää irti rakkaimmistamme. Näin Jouni palasi kotiin.

Kairojen tiikeri

Oli tunnettu ja karismaattinen sanonsa mittainen mies Lemmenjoen asukkaiden keskuudessa!

Oli ahkera toiminnan mies järjestämään mm. kultakisoja ja antoi pyyteettömästi apua aina tarvittaessa.

Oli ahkera ja intohimoinen kullankaivaja 30 vuoden ajan, joka viimeiseen asti eli kesät oman valtauksensa tunnelmissa ja kovassa työssä!

Oli taitava kairan kulkija, joka vaelsi välillä vaimonsa kanssa, välillä yksin, mutta aina seurana oli uskollinen koiria, aluksi Ossi ja sittemmin Mosku!

Kairojen tiikeri Jouni ihastui Ruihtuajan maisemiin ja halusi pysyttää sinne oman asumuksen. Se sai nimekseen Ruihtula. Sen lähistöllä siintää Viipus, Petronellan kukkulat ja tietysti Martiniiskonpalo.

Ruihtulassa meistä useimmat saivat viettää unohtumattomia hetkiä arvokkaine tietoineen kullankaivuusta, sekä rajattomasta aihepiiristä jutustelun, saunomisen ja tietenkin maistuvien eväiden kera, joita Ellu-vaimo loihi.

Jounin lempilaulu oli Lapin tango. Sen sanat kuvaavat osuvasti Jounin vahvaa tunnesidettä Lappiin ja sen taianomaiseen tenhoon.

Vuosikymmen aikana Jounilla oli useita käsikaivupaikkoja ja asumuksia, mutta kaiken ollessa valmiina Ruihtulassa ja uudella kaivualueella kaivinkoneita myöden, kohtasi Jounia vakava sairaus, joka vei urheasti

sairautta vastaan taistelleen miehen viime kesänä. Jounin saadessa tietää sairautensa vakavuuden, hänen oma toiveensa oli, että hänen tuhkinsa viettäisiin Martiniiskonpalon tunturin Rakkaisiin maisemiin.

Jouni menehtyi 16.6.2013 kotonaan Tikkakoskella, rajun ja nopeasti etenevän taudin uuvuttamana.

On jäähyväisten aika. – Sinä lähdet, minä jään... On jäähyväisten aika, muistosi elää! Hyvästi jää....

Saattojoukko siirtyi Martiniiskonpalolta Jounin viimeiselle kaivupaikalle Ruihtun ja Puskun vedenjakajalle, missä Jounin viimeisiä kaivuuvuosia muisteltiin ja siirryttiin Kammille, missä muisteluja jatkettiin kahvihetkellä.

Paluumatkalla Jäkeläpään kautta itse kunkin ajatukset askartelivat päivän tapahtumissa, tunnelmissa ja kaikissa niissä muistoissa, joita tulemmekin kantamaan mukamme Jounista.

Rakkauksella Jounin muistoa kunniottaen.

”Jonain päivänä Tuuli puhalttaa taivaalta pilvet pois ja aurinko tulee esiin, jonain päivänä suru on kevyempi kantaa.”

OMAISET JA YSTÄVÄT

LEMMENJOKI 2014

LEMMENJOKI BOAT TRIP

Veneaikataulu ♦ Timetable ♦ Fahrplan

	AAMU		ILTA	
NJURGUILAHTI	10:00 ↓	13:00 ↑	17:00 ↓	20:00 ↑
RAVADAS	10:40 ↓	12:00 ↑	17:40 ↓	19:00 ↑
KULTALAN HAMINA	11:30 →	11:40	18:30 →	18:40

07.6. - 16.6. vain iltavuorot, evenings only, nur abends

17.6. - 16.8. aamu- ja iltavuorot, both mornings and evenings, morgens und abends

17.8. - 17.9. vain iltavuorot, only evenings, nur abends

NJURGUILAHTI-RAVADAS 15 € / hlö / yksi suunta. Lapset alle 12, -50 %
15 € / pers. / one way. Children under 12, -50 %

NJURGUILAHTI-KULTASATAMA 20 € / hlö / yksi suunta
20 € / pers. / one way

Pyydämme varaamaan paikat. Please book beforehand. Platzreservierung voraus, bitte.

Hinnat sitoumuksetta.

.....

AHKUN TUPA / LEMMENJOEN LOMAMAJAT OY	tel. 040 755 4306, (016) 673 435
LEMMENJOEN MATKAILUPALVELUT OY	tel. 040 484 4511
VEIKKO JOMPPANEN	tel. 0400 137 090
OLAVI JOMPPANEN	tel. 040 770 5201
HEIKKI PALTTO	tel. (016) 673 413, 040 756 9075

Metallinpaljastimien maahantuonti
Finndetector Oy

puh: 040 827 0528
e-mail: myynti@finndetector.com
www.metallinpaljastin.com

KULTAPERINNE Ry. JÄRJESTÄÄ

Kullankaivajien XX Juhannuskilpailu, KULTA CUP III -osakilpailu Saariselällä 20.-21.6.2014

Juhannuskilpailut alkavat juhannusaattona klo 14.00 Majatalo Saariselän Panimon pihassa ONLINE-karsinnoilla, joissa karsitaan 16 nopeinta Juhannuspäivänä tapahtuvaan pudotus- eli loppukilpailuun.

AIKATAULU, SARJAT JA OSANOTTOMAKSUT:

Perjantai 20.6.

klo 14.00–20.00

Kisakanslia auki Panimolla

klo 14.00–

ONLINE karsinta Panimon pihassa
(ensimm. 10 €, uusinnat 5 €/uusinta)
Kultalaulantaa Ravintola Panimossa

noin klo 17.00–

Kasavaskauskilpailu Panimon pihassa
15 €/osanottaja ♦ Veteraanisarja à yli
60 v. 10 €/osanottaja ♦ Ikääntyneet,
yli 70 v. 10 €/osanottaja ♦ Joukkueviesti
3-henkisin joukkuein, järjestäjän vaskoo-
lit, à 30 €/joukkue ♦ Palkintojen jako

Lauantai 21. 6.

klo 9.30–13.00

Kisakanslia auki Panimolla

klo 10.30–

Yleinen sarja (Kulta CUP -osa-kilpailu)
alkuerät à 15 €/os., järjestäjän vaskoolit
♦ Alkuerät: naiset 15 €/os. ♦ Alkuerät:
miehet 15 €/os. ♦ Aloittelijat 5,-/os.
♦ Nuorten (alle 16 v.) ja lasten (alle 12 v.)
sarjat 0 €/osanottaja ♦ Joukkuekilpailu
3-henkisin joukkuein, à 36 €/joukkue.
♦ Lounastauko ♦ Loppukilpailut:
Yleinen sarja (Kulta CUP III -osakilpailu)
♦ Nai-set. Miehet. Jokeri, 20 osanotta-
jaa à 20 €/osanottaja. ♦ ONLINE-pudo-
tus- eli loppukilpailu ♦ Palkintojen jako

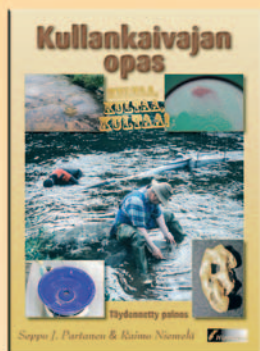
Kilpailujen tuotto käytetään veteraanikullankaivajien
asuin- ja elinolojen tukemiseen. Kilpailujen järjestelyistä vastaa Kultaperinne ry.

Lisätietoja: Hannu Raja puh. 050 365 6570 ♦ Antti Peronius puh. 050 436 2316

LAPIN KULTAA

tarinoina ja hippuina

KULLANKAIVAJAN OPAS

Täydennetyssä painoksessa on uuden kaivoslain vaikutukset kullanhuuhtontaan sekä huuhtontaluvan hakuohjeita, lisäksi on paljon uusia kuvia ja uutuuksia. Jokaisen kullankaivajan perusopas historiasta, huuhtontaluvan hakemisesta, vaskauksesta ja rännityksestä sekä rännin ja saunan rakentamisesta aina vesipumpun moottorin huoltoon.

Kymmeniä uusia kullankaivuuvälineitä varastossa.
Katso ja tilaa www.hipputeos.fi

Jälleenmyyjämme Lapissa: Kaunispään Huippu, Kuukkeli, Savottakahvila, Kuttrantien Kultakioski, Kiehin, Siida, Inarilainen (osassa vain kirjat).

Uutisia kultamailta. Katso
www.kultahippu.fi

Lähetä omia juttujasi

Kivenhakkaajantie 3, KERAVALA Puh. 040 5454 833